

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hora 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hora 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

6-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.
Bélyegdíj külön 60 fillér.
Nyilatkozat sora 40 fillér.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában
TELEFON-SZÁM: 857.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

Arad, 1900.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Péntek, április 13.

Mai számunk több közleményei:

Vezéreljük: A háború második időszaka.
Királyváros Berlinben.
A transzváli háború.
Az árvíz.
Egy uralkodó milliól.
Lábmosás az udvarnál.
Vihar a közgyűlésen.
Benzin-robbanás Aradon.
Botrány egy szállodában.
Trónörökös és az állomástönk.
A város közgyűlése.
A csanádi püspök joga.
Tárca: Nők sorsa. Irta: Vértesi Arnold.
Csarnok: Behunytt szemmel. Irta: Szlussevskij.

A háború második időszaka.

Arad, április 12.

Merkatsfontein: ez a név is azok közé sorakozik, melyek az angolokra nagy szerencsétlenséget jelentenek a végzetes délafrikai háboruban. Merkatsfontein városánál újabb nagy csapás érte az angolokat. Pedig ezt az utat Roberts tábornok merő diadalnak hitte a sikerek után, amikkel fegyvereit a hadi szerencse korszoruzta. Amde ebből az elkapart diadal-mámorból véresen kell kiábrándulnia.

Robertsnek volt oka az elbizakodásra. Az ázsiai harctérek diadalmas hadvezér, mihelyt a délafrikai harctéren megjelent: egyszerre megfordította a sorsot, mely eleinte nem kedvezett az angoloknak. Elfoglalta Kimberleyt, bekerítette és foglyul ejtette a hős Cronje tábornokot, aki azóta már Napolcon száműzetési helyén, Szent Ilona szigetén van, s bekoronázta sikereit azzal, hogy főlzabadította

a hónapokon át ostrommal sanyargatott Ladysmith városát. A burok ekkor látták, hogy Roberts tulerejével nem mérközhettek s egy kardcsapás nélkül feladták neki az egész harcteret. Kitakarodtak az útjából Transzvál határára, ahol alapoosan elsáncolták magukat. Ekkor befejeződött a háború első időszaka és kezdetét vette a második, az izgalmasabb, a döntő.

Ez a második rész az angolokra ismét fölötte baljóslatuan kezdődik. Gatacre tábornokot minap érte óriás vereség Reddesburgnál, amikor a burok több ágyut is elvettek. Ez a vereség Londont újra nagy aggodalomba ejtette. Mit fognak mondani a londoniak most, mikor a reddersburginál sokkal nagyobb vereség hírért röpti szét a táviró? Brandfort mellett borzalmas csata volt, melynek végzetével 600 jó angol teste borította a csatamezőt, 900 pedig fogságba került. Ezzel szemben a burok veresége oly csekély, hogy szóba sem jöhet. A győzelemhez szokott Robertsnek *De Wett* tábornok szörnyű leczkét adott.

Milyen kilátásai vannak az angoloknak a háború további során? Ime, *Mafeking* is a burok kezébe került már s Roberts nem bír előhaladni Pretoriába, Krüger apó fővárosába. S kérdés, hogy milyen áldozatok árán fog ez neki sikerülni és sikerülni fog-e egyáltalán? Az egész háború azt mutatta, hogy a burok gyengébbek a támadó hadviselésben, de annál erősebbek a védekezésben, kivált

pedig a guerilla harcmodorban. A guerilla harcra pedig nem is lehet elképzelni kedvezőbb talajt, mint az ő hazájukat, a zigzagos, sziklás transzváli tartományt, a melyet a burok úgy ismernek, mint a tenyerüket; az angolok pedig idegenben tévedeznek. Hozzájárul még ehhez a tél, mely most kezdődik Délafrikában, a mihez a burok hozzá vannak szokva; az angolok azonban sokat fognak szenvedni.

Krüger elnök, mikor Roberts bevonult Ladysmithbe, békét kért az angoloktól tisztességes feltételek mellett. Salisbury és Chamberlain a bur köztársaságok teljes meghódolását, Angliába való bekebelezését tüzték ki feltételül. Ebbe a burok nem egyezhettek bele és eltökélték, hogy függetlenségükért küzdenek utolsó csepp vérükig. Nem tudjuk, vajjon a jövőben nem fogják-e az angolok keservesen megbánni, hogy fennhéjázó, merev elutasítással feleltek Krüger békét ajánló táviratára.

(*)

A város közgyűlése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 12.

Igen kevesen jöttek össze a mai közgyűlésre, mely mindamelllett annál több vita és harc árán ért véget. Legforróbb volt a levegő, mikor a *szeszkontingens* ügyét tárgyalták, de a *csanádi püspöknek* a templomépítési ügyben a városhoz intézett átirata is több felszólamlást idézett elő.

TÁRCA.

Nők sorsa.

Irta: Vértesi Arnold.

I.

Ketten voltak testvérek: egy fiu meg egy leány. A fiut Ervinnek hitták, a leányt Magdának.

A fiu volt a nagyobb, a leány kisebb. Ha a leány lett volna a nagyobb, babusgatta, simogatta, csókolgatta volna a fiut, ölben hordta volna s odaadta volna neki játszani, amije csak van; minthogy azonban a fiu volt a nagyobb, természetes, hogy lenézte, kicsufolta, püfölte a leányt, megránczizgálta a haját s nem engedte, hogy hozzányuljon valamihez, ami az övé. Mert a fiuk már korán megérik, hogy ők a teremtetés urai. A biblia is azt tanítja.

A férfié az erő és a bölcsesség. Az a kis Magda olyan ostoba volt, hogy ha Ervin tizszer is elkergette, mégis csak utána kullogott.

— Mondtam már, hogy nem akarok veled játszani, — rivalt rá Ervin.

A Magduska uzsonnájának a feléért azonban nagylelkűen beleegyezett, hogy jó, hát nem bánja, Magda lehet a ló, ő lesz a kocsis.

— De ne sirj ám, ha rád csapok az ostorral.

Magda megígérte. Egy darabig állta is, de aztán mégis csak elpityeredett, mire Ervin kinyújtotta a nyelvét s bosszusan fakadt ki:

— Takarodjál, te görbeszáju.

Néha azonban mégis megtűrte maga mellett, sőt leereszkedett odáig hogy egy-egy nyájas szót is intézett hozzá. Ez olyankor történt, ha valami cserére alkalmas tárgy kínálkozott. Például:

— Odaadom neked, Magduska, ezt a döglött szarvasbogarat, ha ide adod érte azt a pirosköves arany gyűrűt, amit Pali bácsától kaptál a nevednapjára. Látod, már csipni sem tud. No, odadjam?

— Vagy pedig egy tele zseb pattogatott kukoriczát kínált a Magduska éneklő kanári madaráért.

S Magduska boldog volt, ha odaadhatta a gyűrűt, meg a kanári madarat.

— Jaj, de ostoba ez a gyerek, — mondták a szülei.

Am Magduska nagyon jól tudta, hogy a pattogatott kukoricza és a szarvasbogár értéke, még ha eleven volna, akkor sem közelíti meg a gyűrű és a kanári madár értékét; de ha Ervin kérte, hát hogyne adta volna oda?

Az ezüst forinttal is, amit nagyapától, vagy Pali bácsától szoktak ajándékba kapni, mindig úgy tettek, hogy előbb fölvaltották a Magduskaét, azon megosztották s cukrot vettek rajta.

— Addig beteszem az enyémet a pénzkasszába, — mondta Ervin.

Mikor aztán elfogyott a cukor, Ervin nem akarta odaadni az ő ezüstforintját.

— Persze, majd bolond leszek — mondta s gunyosan csörgette a spórkasszáját.

Olyan szépen csörögtek az ezüstforintosok.

— Hallod, Magda?

A kis leány hallotta s szeretett volna sirni, ha nem félt volna, hogy Ervin hátbaveri.

Panaszkodni sem mert a szüleinek, mert azok bizonyosan azt mondták volna megint:

— Ugy kell neked, te ostoba.

Igazán csodálatos, hogy némelyik kis leánynak nincs egy csöpp esze sem s mikor jövő alkalommal ismét előáll Ervin azzal a bölcs osztokodási ajánlattal, megint csak oda adja az ezüstforintosát.

II.

A gyerekek felnöttek. A fiu megházasodott, a leány férjhez ment. Ervin kapott egy neki való feleséget, akit gyötörhetett s Magda is kapott egy neki való férjet, aki gyötörte, elverte a hozományát s durván bánt vele.

— Hagyd ott a bitangot, — mondták a szülei.

— De ha szeretem, mondta Magda.

— Ostoba vagy, — mondták neki.

De édes istenem, ha Magda szerette! S a szentírás is azt mondja: az asszony kövesse az ő férjét.

Es az oltárnál meg is esküdött, hogy holtaig nem hagyja el.

— Lárifári, — mondták a szülei: — az ember esküszik, esküszik, de azért legyen esze. Senki se hagyja a magát.

Ezekről az ügyekről más helyen irunk részletesen, a napirend többi pontjáról a helyek letárgyalásánál is akadt itt-ott egy kis szóbeszéd, tudósításunk a következő:

A polgármester havi jelentése volt az első tárgy, melyet felolvasás nélkül tudomásul vettek.

Következett Győr város meghívása a városok kongresszusa ügyében. A tanácsnak erre az a javaslata, hogy bizassék meg a polgármester, amennyiben czélszerűnek tartja, vegyen részt a kongresszuson.

Steinhardt Mór dr.: Nem tartja helyesnek azon megjegyzést, hogy akkor vegyen részt a polgármester, ha czélszerűnek tartja. Mondja ki a közgyűlés, hogy a polgármester vegyen részt a kongresszuson.

Steiner Jakab: Bizzuk a polgármesterre, hogy elmenjen-e, vagy nem. Ha szükségesnek látja, elmegy, ha nem, akkor szépen itthon marad. (Derűtség.)

Salacz Gyula polgármester, miután ezideig még nem mondhat véleményt arról, hogy mennyire szükséges az ő részvétele a kongresszuson, indítványozza, hogy ez ügyben halassza el határozatát a törvényhatóság a jövő közgyűlésre.

Az indítványt elfogadják.

Szabolcsmegyének a pálinkaivás korlátozása iránti felirata ügyében elhatározzák, hogy miután a város már intézett hasonszerű feliratot az országgyűléshez, ezt egyszerűen tudomásul veszik.

Ezután elfogadják a polgármester előterjesztését az esküdtek névjegyzékét összeíró bizottság kirendelése iránt. A bizottság tagjai: Simay István, Müller Gyula és Deutsch Bernát.

Kristyórá János kérelmét a Baros-park északi, befásított terén egy sütemény, gyümölcs, dohány és szivar elárúsítására berendezett kioszk felállítása iránt, rövid vita után, kedvezően intézik el.

Tudomásul veszik a Szentháromság-szobor felállításá ügyében hozott közgyűlési határozat kormányhatóságilag történt jóváhagyását.

Ezután apróbb ügyek következtek.

A közgyűlés jóváhagyta a tanács jelentését a múlt évi zárszámadás tárgyában.

Azután a pénzügyi bizottságnak jelentésére került a sor, a városi alapítványi és árva-pénzek mikénti elhelyezése tárgyában, melyet szintén jóváhagytak.

Tedeschi Viktor törvényhatósági bizottsági tagnak a folyó évre számvizsgálóul történt megválasztását jóváhagyólag tudomásul vette a közgyűlés.

Utólagos jóváhagyás reménye mellett a szennyvízcsatorna-alapból 30,000 korona előleg vétetett fel a házi pénztár szükségleteire, azzal a feltétellel, hogy ez az összeg május havában visszafizetendő. A közgyűlés utólagosan jóváhagyta ez intézkedést.

Nessel Ferencz segédtisztnek hat heti szabadságidőt engedélyeztek.

Az özv. Ludig Lajosnéval a szennyvízszűrő telep iránt kötött szerződést jóváhagyták.

A kerékpáradóról alkotott szabályrendelet megsemmisítése tárgyában felebbezés adatott a belügyminisztériumhoz, mely a felebbezést elutasította, azzal a feltétellel, ha csak kerékpárosok és nem automatikus járműveket adóztat meg, megjegyezvén, hogy a katonaság az adóztatás alól kivételik.

Csutak Károly kérvényét a Szt. Péter-tér kikövezése tárgyában, miután az 1992 koronába kerülne és a kövezeti alapon erre fedezet nincs, elutasította a közgyűlés.

A nyári színház csatornázására és vízvezetékére 3997 kor. 47 fillért utalványoztak.

Végül tudomásul vették a belügyminisztériumnak Salacz Gyula polgármesterségének 25-ik évfordulója alkalmából hozott közgyűlési határozatot illető jóváhagyását.

Jelen voltak Fábán László főispán elnökle alatt:

Salacz Gyula polgármester, Sarlot Domokos főkapitány, Varjassy Lajos és Kádas Kálmán tanácsnokok, Perger János dr. főügyész, Löcs Rezső és Vannay Gyula ajjegyzők, a tanács tagjai; továbbá: Almási Pál, Bund Henrik, Barabás Béla dr., Dániel Kálmán, Don Konstantin, Deutsch Bernát, Funkelstein József, Fényes Dezső, Grossmann Jakab dr., Kotsis Lajos, Kohn S. N., Lusztig Andor, Márk Károly, Müller Károly, Magyar Ferencz, Mihalik József, Mittner József, Mayer Miksa, Marschall Lajos dr., Nikolits Péter, Nemess Zsigmond dr., Neuman Dániel, Nachtnébel Ödön, Nagy Lajos, Posgay Lajos dr., Purkár György, Probst Mihály, Reicher Ferencz, Reicher Károly, Rieger Imre, Rosenberg Miksa dr., Reinhart Gyula, Schusztér Illés dr., Schusztér Henrik dr., Steinhardt Mór dr., Steiner Jakab, Spitzer Ignác, Tisch Mór dr., Urbányi Béla, Virágh Lajos, Vajda István dr., Varga József, Vertán Oszkán, Zachariás Dezső.

TÁVIRATOK.

A miniszterelnök Rátóton.

Budapest, április 12. (Saját tud. táv.) Szell Kálmán miniszterelnök húsvét után két napra Rátótra utazik.

Vilmos császár a szultánnak.

Konstantinápoly, április 12. (Saj. tud. táv.) A német császár táviratilag értesítette a szultánt, hogy elküldette neki annak a kutnak a fényképét és tervezetét, a melyet konstantinápolyi látogatása alkalmával Stambulban építtetni ígért. A szultán köszönő táviratot küldött a német császárnak.

Egy török államtanácsos számkivetése.

Filippopolj, április 12. (Saj. tud. táv.) Konstantinápolyból ideérkezett jelentések szerint Tefvik Ebbuzia államtanácsosnál, a ki egy nyomdának a tulajdonosa, házmozgást tartottak, a mely után száműzték őt Kis-Azsiába, mert állítólag egy ifju-török manifesztumot nyomatott ki. Hírszerint az utóbbi napokban más letartóztatások is fordultak elő Konstantinápolyban.

A transzváli háború.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, április 12.

Roberts lord helyzete a lehető legválságosabb. Kronstadról nagy bur sereg van s azonfelül Brandfortnál is olyan bur sereg várja az angolokat, a mely lehetetlenné teszi nekik az előnyomulást.

Ha mindezeket tekintetbe vesszük s meggondoljuk, hogy Robertsnek egész lovassága hasznavehetetlen, hogy az angol hadseregnek sem kellő municziója, sem elegendő élelmiszere nincs, hogy a most kezdődő téli időszakra nincs meg a szükséges ruhája, hogy a Bloemfonteinban levő angol sereg harmadrésze beteg s ezért harczképtelen, nincs semmi csodálni való, hogy a burok lehetetlennek tartják azt, hogy Roberts a téli évszak végéig, azaz október végéig ki-mozdulhasson Bloemfonteinból.

Maga Roberts is, úgy látszik, sejteti ezt, mert a helyett, hogy előnyomulásra gondolna, most Bloemfontein megerősítésén fáradozik.

De nemcsak Bloemfontein körül állanak ilyen rosszul az angolok. Helyzetük mindenütt nagyon szorongatott. Azt már napokkal ezelőtt

Lám' ők nem hagyták, megszámlaltják egymást az utolsó krajczárig. Van is látatja, hál' istennek.

— Tégy te is úgy, — tanácsolják a leányuknak.

De annak a szerencsétlennek hiába adnak jó tanácsot, az mindent odaenged a férjének.

— Azt mondják, hogy megint kártyázik, korhelykedik az urad, — feddik a szülei.

Persze, hogy csak őt feddik, őt korholják. Minek ad pénzt az urának a kezébe.

— Ha okos volnál, azt is elszednéd tőle, amit a fizetésébe kap.

De ha egy pár jó szót szól az ember Magdának, ha egy kicsit megczirógatja, ha még meg is csókolja, Magda nem bír ellenállni.

S a férfi okos. A férfiak, még ha olyan buják is, mint a csizmatalp, elég okosak arra, hogy egy szerető nővel elbánjanak.

— Magduska, — susogja az asszonynak a fiába.

S az asszony elfelejti, hogy tegnap milyen goromba volt, s holnap vagy holnapután milyen lesz megint, ha elfogy a pénz; csak az az hiszélő szót hallja, csak az ölelő kar meggét érzi.

— Magduska kérhetnél a szüleidtől; jövő elején majd megadjuk nekik.

— Meg ám, soha napján, — dörmögnek öregek.

De a Magda nagy rimánkodására, könyöröskére megint csak belunynak a pénzes szeknyibe.

— Te lásd, — mondják a leányuknak, — számíthatunk az örökségedbe mind, a mit tőled kapsz. Annyival kevesebb jut neked. Erred?

Oh, bánja is azt Magda, ha semmi sem jut. Csak a férje szeretete maradjon meg.

A férjé, a ki mihelyt zsebre vágta a pénzt, megint csatangol, mulat és hajnalban vetődik haza!

— Nagyon rosszat hallunk az uradról, — mondják Magdának a szülei.

De Magda védelmezi. Nem igaz. Az ő ura jó ember, becsületes ember és ő úgy szereti az urát, hogy meghalni is kész érte.

— No, az ugyan csak a pénzedet szereti, — válaszolnak a szülei gunyosan.

S valami afféle dereng most már homályosan a szegény asszony agyában is. Hátha az ura csak a pénzt szereti? Csak a pénzét és nem őt?

Mikor azonban haza megy s az ura átöleli és megint a fülébe sugja: Magduska! — akkor ellágyul s odaomlik a férje karjai közé.

III.

Még valamicske maradt a vagyonból, mikor a haszontalan korhely férj végre meghalt. Nagyon kevés maradt, de szigorú takarékos-sággal, sok nélkülözéssel valahogy csak megélhetett az özvegy asszony s fölnevelhette a fiát is.

Az ő egyetlen fiát, az ő szemefényét, az ő Aladárját.

Az ifju ur most a belügyminisztériumban tiszteletbeli segédfogalmazó. Fizetése ugyan még nincs, de majd lesz. Csak nem kezdheti valami rongyos kis hivatalban, a hol napestig kell görnyedni azért az egy pár száz forint fizetésért. Az olyan emberből soha sem lesz semmi.

— Tudom, aranyom, tudom. — hagyja helyben az édes anyja is.

Ő szívesen meghoz minden áldozatot a fiáért. Ervin ugyan, aki most már nagyon tekintélyes férfi s roppant vagyonnak az ura, azt mondja neki:

— Bolond vagy, hogy lassanként elköltöd azt az egypár ezer forintocskádat. Miből fogsz élni, ha elfogy?

A szegény asszony dadog valamit, hogy akkorára majd lesz már Aladárnak is fizetése.

— Lesz, lesz, — vágja vissza Ervin; — de az magának sem lesz elég, ha úgy él, ahogy most él. Uraskodni, széllhámoskodni, játszani az előkelőt, ahoz vagyon kell, az nem telik a fizetésből.

Az anyja mentegeti a fiát. Aladár nem huzhatja ki magát a társaságból. Ma is megvan hiva Holovay miniszteri tanácsosékhöz. Oda el kell menni, meg máshova is. Fiatalember csak úgy haladhat előre.

— Jó, jó, — mondja arra Ervin, — lehet, hogy a fiatal ur megkaparít egy gazdag partit. De mit csinálsz te? Én ráám ne számítsatok. Nekem magamnak is öt gyermekem van. Gondolni kellene a jövőre is. Az a fiu egészen kiszípolozó téged. Miből fogsz megélni?

— Oh, én nagyon kevésből megélek, rendkívül kevésből megélek.

— De ha az a nagyon kevés sem lesz már? Ha semmi sem lesz? Ostoba vagy te, Magda. Azt mondanám a fiatal urnak: Kaparj kurta, neked is lesz. Fölnevelted, megkereshetné a maga kenyerét. Mit élősködik még mindig rajtad? Miért nyomorogj te vén korodban az urfi miatt?

megirtuk, hogy Robertsnek összekötése Kimberleyvel megszakadt, mert Jacobsdal körül megerősített hadállásokban erős bur seregek foglaltak állást. A natáli harctéren Buller került megint kinos helyzetbe s Elangslaagte mellett a burok úgy elsáncolták magukat, hogy Buller nem is meri őket megtámadni.

London, április 12.

A bur főhadserg 35.000 emberrel és 90 ágyúval Kronstaad és Vinburg közt elfoglalta a dombsáncot, s ott várja Roberts lord előnyomulását.

Az *Elandsladte* melletti ütközetben a burok egy 100 fontos és több 15 fontos gyorstüzelő ágyúval vettek részt a csatában.

A burok megkísérelték az angol tábornok Ladsymith mellett elvágni, de Clary visszaverte őket.

Brüsszel, április 12.

Pretoriából jelentik, hogy *Baden-Povel*, Mafeking parancsnoka, meghalt. Angol részről a hírt nem erősítették meg.

London, április 12.

Egy bur hadosztály megkísérelte Oranje szabadállamtól délre betörni, azonban Donkershoek mellett angol lovassággal találkozott, mely föltartóztatta. Az összeütközés alkalmával az angolok 2 embert vesztek.

London, április 12.

A *Times*-nak jelentik Laurence-Marquezból tegnapi kelettel: *Epler* a rend-bányák rendőrségének főnöke bátor föllépésével megakadályozta a bányák elpusztítását. Mikor megtudta, hogy emberek küldettek ki azzal az utasítással, hogy a bányák aláaknázása végett lyukakat furjanak, letartóztatta egy 14 főnyi csapatnak a vezetőjét. *Munnik* állami bányamérnök tiltakozott ez ellen és kijelentette, hogy azok az emberek az ő parancsára cselekedtek. *Epler* írásbeli parancsot kért, a melyet *Munnik* ki is állított a munkásoknak, a kiknek azután megengedték, hogy munkájukat folytathassák. A pretóriai kormánynál tett lépések következtében azonban *Munnik* parancsát visszavonták.

Ha jó tanács kellett, abban Ervin nem fukarkodott:

— Én mosom a kezemet. Én megmondtam neked, Magduska. Keserves ám a nyomorgás az embernek vén korára. Szolgálni nem mehetsz. Olyan roskadt vagy, mintha kilenczven éves volnál. Ördög tudja, hogy vénülhettél meg így.

Magda tudja, hogy vénülhetett meg így, de nem szól. Még most is maga takarit, maga főz s kiszolgálja azt az elkényeztetett urfit, — mint valami szolgáló.

Néha estefelé már azt hiszi, hogy össze-rogy, nem bírja tovább; de az ifju ur valami mulatságba készül s egy selyem inget kell neki kivásalni és azt nem tudják sehol úgy kivásalni, mint az édes anyja.

Csaknem félig ájultan vánszorog be a kivásalt inggel az öreg asszony; de Aladár bosszusan dobja föltre a frissen vasalt inget:

— Eh, már te is kitanulsz abból, hogy kell becsületesen vasalni. Adj ide másikat a szekrényből.

Az öreg asszony szótlanul engedelmeskedik, de a köny kicsordul szeméből. Az urfi megsajnálja:

— No, no, mamuskám, nem akartalak megbántani.

S az öreg asszony boldog és szeretné örömeiben megölelni a fiát, ha nem félne attól, hogy megint eltolja magától, mint a multkor s megint azt mondja:

— Ejnye, anyám, ne komédiázz már. Látnod, hogy sietek.

Azóta a bányákat *Epler* felügyelete alatt elzárták.

London, április 12.

A *Dail-News*-nak jelentik Fokvárosból 10-iki kelettel: Ma behajóztak 400 bur foglyot, a kiket Szent Ilona szigetére visznek, a *Times*-nak jelentik Bloemfonteinből tegnapelőtti kelettel, hogy a *Wepener* mellett álló angol sereg 400 emberből áll. A *Standard*-nak jelentik Durbanból 10-iki kelettel: Natalból egy egész dandár indult el, hogy Roberts csapataihoz csatlakozzék. Két másik ezred ma száll hajóra. A dandár parancsnokságot *Hunter* tábornok veszi át.

Az árvíz.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, április 12.

A *Rábca* áradásáról még mindig ijesztő hírek érkeznek, míg a *Duna*, a földmivelésügyi miniszterium jelentései szerint csöndesen viselkedik.

A Rábamenti vidék, még mindig nagy veszélyben van, mert *Szónynál*, Sopron vármegyében a gátszakadás mindinkább tágul és a betömés, dacára a kirendelt katonaság és lakosság emberfeletti munkájának, nem sikerült.

A bőzárkányi hidnál a *Rábca* a töltést már áttörte. A megye alispánja reggel Szentandrásra utazott, hol már a növekedő ár *kilencz házat romboló össze. Egy földmives az ármarak áldozatul is esett.*

Árpás, Egyed és Sobor községek körül 20,000 hold áll víz alatt. Sobor községben nagy pusztítást vitt véghez az ár, amennyiben 60 ház össze dült.

Sopronban ellenben a helyzet már javult.

Beniczky Lajos fölhívást intézett a Duna mentén levő községekhez, hogy tegyék meg az összes óvintézkedéseket és a mélyebben fekvő területeken szüntessék be a tavaszi földmives munkálatokat.

A földmivelésügyi miniszterium vizrajzi osztályához érkezett mai jelentések szerint a Duna egész Bécsig apad. Pozsonynál kétszáz hatvanöt centiméternyi magasságnál árad, Komáromnál 444 centiméternél árad, *Budapestnél* 523 centiméternyi a víz magassága s tegnap óta 35 centiméterrel emelkedett. A víz, mint előre jelezve volt, föltétlen kijön az alsó rakodópartra holnap, vagy szombaton s azt csekély magasságban önti el. A többi vizállások áradással a következők: Baja 318, Chokan 583, Gombos 504, Ujvidék 401, Zimony 421, Pancsova 388, Bázias 384, Drenkova 332, Orsova 390 centiméter. A jelentések szerint a Morva, Vág, Nyitra, Rába apadóban van s a veszély elmúlt, ellenben a Száva és a Dráva erősen árad, de a vizállásokról bővebb értesítés eddig hiányzik.

Prágából érkezett jelentések szerint Klapadban délelőtt 12 óráig 52 ház dült össze és svk más ház is düledezik. Ugylátszik a 160 házból álló 800 lakosu községnek nagy része elpusztul. A két évvel ezelőtt államköltségen végzett biztosító munkálatok czélszerűeknek bizonyultak, a mennyiben a községnek az a része, a melyet ezek a munkák védenek épen maradt. A mostani csuszamlás inkább kelot felé, a Hasenberg lejtőjén, nem messze a hegytővtől történt. A földcsuszamlás hossza körülbelül 200 méter. A raudnitzi járási főnök, a helytartóság műszaki szakosztályának egyik építőtanácsosa és egy polgári mérnök a szerencsétlenség színhelyén van.

Királyvárás Berlinben.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, április 12.

Királyunk berlini látogatása alkalmával, mely május 5-én lesz. Berlin városa szokatlan nagy és fényes pompával szándékozik fogadni. Vilmos császár atyai barátját.

A fogadtatásnak és az ünnepségeknek nagyszerűségét mutatja az a lázas készülődés, mely most Berlinben folyik.

A fogadtatás sorrendje — mint tudósítónk táviratozza — már meg van állapítva.

A pályaudvarnál Vilmos császár osztrák-magyar tábornoki uniformisban fogadja a királyt, a Berlinben tartózkodó összes hercegek élén.

A pályaudvar előtt a *Ferencz* császár nevét viselő ezred fog sorfalat állni.

A pályaudvar és császári palota között az egész helyőrség és a két fejedelem lovas gárda ezredének két százada díszgyenruhában várja a menetet és e díszes sorfal között fog a palotába hajtani a királyt.

A császári palotában az összes hercegnők élén a császárné fogadja a királyt.

A gárda ezred zászlóját, melyen a *Ferencz József* által adományozott 1869-iki nagy emlékérem függ, a király lakosztályában helyezik el.

Ezen látogatás alkalmával több ünnepséget terveznek. Az udvari ebéden kívül *Szögyén-Marich* László nagykövet is nagy ebédet ad.

A város díszítésére Berlin város tanácsa mai ülésén 50 ezer márkát szavazott meg.

Hír szerint a király a német trónörököszt kiváló kitüntetésben fogja részesíteni.

Az ünnepségen részt vesz *Lipót* porosz fejedelem és *Bülov* kapitány, német nagykövet.

Május 6-án tartatik meg nagy ünnepséggel *Frigyes* Vilmos belépése az első gárdaezredbe, melyen a király is részt vesz.

Frigyes Vilmos ezredéhez beszédet fog intézni a király, melyre *Kleienberg* ezredes választol.

Az ünnepségek után a kastélyban fényes reggeli lesz.

A csanádi püspök joga.

— Vita a templomépítési ügyben. —

Arad, április 12.

Érdekes tárgya volt a mai városi közgyűlésnek *Desseuffy* Sándor csanádi püspöknek ismert átirata, melyben aggodalmát fejezi ki a templomépítési alapnak a pénzügyhatóságnál való elhelyezése biztonságát és a templomépítési ügyét vezető bizottság buzgalmát illetően. A püspök, mint megjegyezte, főpásztori kötelességénél fogva terjeszti a város közönsége elé aggodalmait.

A tanácsnak erre vonatkozólag, mint *Lős* Rezső aljegyző előadta, az a javaslata, hogy az alap, mely jelenleg 150,493 korona 30 fillérenyi összeget tesz ki, máshol, mint a takarékbán, nem helyezhető el gyümölcsöztetés céljából, a mit belügyminiszterileg jóváhagyott szabályrendelet is így rendel el. Az alap különben növekedik is, s hogy nagyarányú baladás ebben nem észlelhető, az a silány gazdasági viszonyokon alapszik. Az illető bizottság megfelelően járt el s a törvényhatóság is, amennyiben idejét látja, közbelép a nagyobb akciók megindítására. Mindezt azzal terjeszti a tanács a közgyűlés elé, hogy ebben az értelemben válaszoljon a törvényhatóság a püspök aggályaira.

Müller Károly nem ismeri el azt a főpásztori jogot, mely szerint a püspök a város ügyeibe avatkozhatnék. A püspök sem választás útján,

sem virilis jogon nem tagja a törvényhatóságnak, más jogot pedig el nem ismer. Ha meg is írja a közgyűlés a püspöknek, hogy mily összeget tesz ki a templomalap s hogy hol van a pénz biztos helyen letéve, csupán udvariasságból és magas helyzete iránti tiszteletből teszi. Indítványozza, hogy ezt hozzák a püspök tudomására, s egyben azt is, hogy más alkalommal az ilyen dilettánskodó beavatkozásra majd más hangon válaszolnak.

Mittner József azt tartja, hogy ilyen modorban nem lehet a püspökkel értekezni. A püspök főpásztori kötelességét teljesíti, mikor a templom ügyével foglalkozik. Az indítványozott válasz csak elmérgesítene a dolgot és megtörténhetik, hogy a főpásztor ráparancsol a városra, hogy építsen 600.000 forintos templomot. (Derültség.)

Löcs Rezső aljegyző megjegyzi, hogy a püspök átiratában nem az foglaltatik, hogy főpásztori jogánál, hanem, főpásztori kötelességénél fogva foglalkozik a kérdéses dologgal.

Müller Károly, válaszolva Mittnernek, kijelenti, hogy a püspökhöz intézendő átiratnak nem kell sem sértőnek, sem élesnek lenni, de szükségesnek tartja, hogy az általa elmondottakat közöljék a püspökkel, mert nem akarja, hogy precedens legyen arra nézve, miszerint a törvényhatóság ügyeibe más is befolyást gyakorolhasson.

Salaer Gyula polgármester szerint a püspök nem akart jogot gyakorolni, mikor átirat, hanem csak főpásztori kötelességének kívánt eleget tenni. Kifejezett agályával nem sérti az autonóm jogokat. Ajánlja, hogy a tanács javaslatát fogadják el.

A közgyűlés erre a tanács javaslatát elfogadta.

SZINHÁZ ÉS IRODALOM.

A színház műsora:

Péntek: Nincs előadás.
Szombat: Nincs előadás.
Vasárnap: Délután: Goldstein Számi, bohózat. Turi Mariska, Szadai Ferencz és Boda Ferencz felléptével. Este: Gésák, operette. Fenyéri Mór felléptével és Rontai Boriska vendégfelléptével. (Páratlan bérletszűnet.)
Hétfő: Délután: A nő emancipáció, bohózat. Rontai Boriska vendégfelléptével. Este: Bába, operette. Rontai Boriska vendégfelléptével. (Páros bérletszűnet.)
Kedd: Elektra, tragédia. Angyal Ilka és Palágyi Lajos felléptével. (Páros bérlet.)
Szerda: Kornevillei harangok, operette. (Páratlan bérlet.)

Sulamith.

— Április 12. —

Azt hinné az ember, hogy ha Sulamith a műsorra kerül, arról ma már megemlékezni nem is lehet, mert hisz untig vagyunk már ezzel a darabbal. De Rontai Boriska vendégfellépése és az újonnan szerződött tagok közül kettőnek bemutatkozása ismét aktuálissá teszi a darabot és a macska és a kut ujból kísért mint boszut álló tanu. A polgári perrendtartásokban van egy paragrafus, mely érzékeny pénzbirossággal sújtja a megidézett, de meg nem jelent tanut. De a mi esetünkben Absolon tanuinak megidézését kellene már pénzbirosságban marasztalni.

Rontai Boriska, mint Abigail eleinte vakmerő vállalkozásnak tetszett, mert a vendég temperamentuma, szerepköre olyannyira elütő, Abigailtól, hogy annak sikeres alakítása el sem képzelhető. A második felvonás derült légkörében, vig dal és táncz mellett Rontai elemében volt, bár szó férne a tulságos lenge öltözékhez és ahhoz a balletszerű meztelenséghez. Abigail nem ballettánczosnő, hanem szemérmes leány, ki vigágában hirtelen tánczra perdül; az ilyen leány nem a Bal mobile hivatásos kankán tánczosnője. Ez téves, de nem is illő felfogás. A többi felvonásokban erős drámai erő fogja el Abigailt és ennek jellemzésére Rontai nem hivatott és azért bármennyire zokog is, nem hisz benne a közön-

ség és ez a hitetlenség mutatja, hogy nem vitte belé a nézőt a drámai hangulatba.

Az újonnan szerződött tagok közül *Parlagi* mint Sulamith mutatkozott be. Megjelenése csinos, játéka átgondolt, ami hangját illeti, nem nagy arányu, de eléggé üde és behizelgő... A közönség zajosan megtapsolta minden egyes énekszámát, sőt virágkosarat is kapott... Prózája értelmes és ment minden helytelen affectiótól. Nem vélünk csalódnai, ha megjövendöljük, hogy *Parlagi* rövid idő múlva kedvence lesz az aradi közönségnek.

Érczkövi, az új baritonista, ma száz és anynyiszor énekelte Absolont, tehát oly szerepben mutatkozott be, melynek minden egyes részletét alaposan kidolgozhatta. Hangja elég erős, sőt tisztán cseengő is. Hanganyag tehát volna szépen, azonban sok tekintetben modoros. A szöveg értelmét elég ügyesen színezi hangjával, de a tulsok színezés, a dallam rovására megy. Határozottan elhibázott a szerep prózai része. Annyi alpáthos, annyi drámai kitörés és hanghordozás elegendő volna Hamlet, Lear király és a velencei kalmár eljátszásához. Ez a próza nem állhat meg; a szenvedélynek megfőkezése, a szavaltat redukálása, a hanghordozás lejjebb szállítása elengedhetlennek látszik; mert enélkül *Érczkövi* érvényesülni nem lesz képes. Amit hangjával elér, azt prózájával többszörösen lerontja és ezért kár volna.

Különb *Érczkövi* kedves fogadtatásban részesült és reméljük, hogy e hiba kiköszörülése után teljesen be fog válni.

Carolus.

* „Hirlapirók“ a színházban. Az ujságiró címére nagyon sok ember vágyakozik abiól a fajtából, mely a munkát nem szereti, de annál jobban kívánczik azon előnyök után, melyek a hirlapirót megilletik. Az ujságiró becsületesen megfárad ezekért a kedvezményekért, s azoknak, akik ezt adják, sokszoros haszonnal fizet vissza a maga munkájával. Az említett „urak“, kik az életnek csak a napsütötte oldalán szeretnek járni s járnak még akkor is, ha görbe uton, vagy akár pocsolján keresztül jutnak oda, sokszor visszaélnék az ujságiró névvel. Nagyobb arányu dolgoknál is előfordul ez, de igen sűrűn megcsik a — színháznál. Itt Aradon például naponta akadnak olyan kedves urak, kik hajlandók egy-egy estére hirlapirókká lenni, hogy a színházba bejuthassanak, igazság szerint: beszökhessenek s ezt egészen rendszeresen csinálják. *Leszkay* András színigazgató most erélyes intézkedéseket tett ezek ellenében, amiért csak köszönettel tartozunk neki a saját reputációnk érdekében is.

* **Turchányi Olga.** Ismeretes, hogy *Turchányi* Olga, a kolozsvári színház kedvelt naivája Aradra szerződött. Ugy értesülünk, hogy *Turchányi* két hónapig nem fog játszani s csak június elsején lép fel nálunk, mikor az új nyári színikör felavató előadásán a prologot fogja elszavalni. Ezután való bemutatkozását a *Sudermann Pillangó csatájában* és *Folinusz Aurél Nánijában* tartja meg.

* **Vidéki opera-staggione.** A belügyminisztérium elé holnap az Országos Színészegyesület vezetősége érdekes és nagy fontosságú tervet terjeszt. A m. kir. Opera nem válhat magyarrá, mert nincsen az operára képzett erőnek hol kifejlődniök. Egyes vidéki városokban adnak ugyan operákat, de ez nem rendszeres működés, a legnagyobb vidéki városok színigazgatói sem képesek teljesen önálló operaszemélyzetet föntartani. Az egyesület vezetősége tehát most azt tervezi, hogy az egyes nagyobb városok szövetkezzenek közös opera-staggione föntartására. Például Temesvár, Arad, Szeged, és Nagyvárad igazgatói közösen szerződtenek operaszemélyzetet s hat hónapra megállapítanak közös opera-műsorukat. A személyzet aztán a négy városban fölváltva működnek 2—2 hétig s mindenütt előre betanított személyzet várná, úgy, hogy minden szezonban 12—14 nagy operát lehetne előadni s a magyar királyi Opera 3—4 magyar opera-staggione kipróbált személyzetéből egészíthetné ki en-

sembleját és ily módon végre a királyi Opera teljesen magyarrá válhatnék és megszűnnék az a képtelen, szégyenletes, türehtetlen állapot, hogy az egymillió korona szubvenczióval fenntartott Operában idegen művészek idegen nyelven énekeljenek és a magyar királyi Operaház kapuján belül a portás kivételével alig beszéljen valaki magyarul. Három-négy vidéki opera-staggione kerületet lehetne szervezni s a városi zenekarok létesítésével a vidéken oly zenei élet lendülhetne föl, hogy pár év alatt remény lehetne a magyar opera-költés nemzeti irányban való kifejlesztésére. Ezt a tervet a belügyminiszter a legőszintébb örömmel várja és igen valószínű, hogy már a jövő ősszel az első magyar vidéki opera-staggione megkezdheti működését.

* **Nyolczezer korona a kassai színháznak.** A kassai színügyi-bizottság tegnapi gyűlésén a színház javára 8000 korona szubvencziót szavazott meg. Ez az esemény kétségkívül fontos mozzanatot fog képezni a kassai színeszet krónikájában. A vidéki színeszet s főleg a kassai színeszet állandósítása közeledett egy nagy léppel a megvalósításhoz.

Vihar a közgyűlésen.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 12.

Hosszan tartó, zajos vitát okozott a város mai közgyűlésén a kereskedelmi és iparkamarának az ipari szeszgyárak meglévő kontingense védelmében pártoló hozzájárulásra beterveztett határozata. Ennek tárgyalása alatt egymást váltották fel a heves jelenetek, gunyos közbeszólások, megjegyzések. A közgyűlésnek ez a hangos része a következőképen folyt le:

Előterjesztésre került a kereskedelmi és iparkamara ismeretes felirata, mely az ipari szeszgyárak jelenlegi kontingensének apasztása ellen foglal állást. Erre nézve Aradváros, mint amelyet ez az ügy anyagi tekintetben nagyban érint, pártoló hozzájárulását kéri a kamara.

A tanács azzal terjeszti elő a kamara feliratát, hogy a kért hozzájárulást a törvényhatósági bizottság adja meg.

Erős bírálat.

Müller Károly elismeri a kamara azon jogát, hogy a kontingens ügyében állást foglalhat, míg Aradváros közönsége helyi szempontból adhat véleményét. Mindenekelőtt kijelenti, hogy a tanács javaslatát nem fogadja el s arra az álláspontra helyezkedik, miszerint helyes, ha az ipari szeszgyárak kontingensét leszállítják és ezzel szemben a mezőgazdasági szeszgyárakét felemelik. A kamara azzal érvel, hogy ha az ipari szeszgyárak kontingenséből elvonnak, Aradváros adóban hátrányt szenved. Ezt elismeri, de szembe állítja azt a nagy nyereséget, mely ugy származnék, ha az egy kézben lévő kontingenst felosztják és a termények értéke a konkurrenzia folytán felemelkedik. Így több hasznót lát, ha nem egy cég monopolizálja a szeszgyártást, mert most csak egy gyár van Aradon s egyedül ez élvezi a kedvezményes adót.

Érvelnek azzal is, hogy a gabona nagyobb árat kap, ha a kontingens nagyobb és így a gazdák helyzete is jobb lesz. A gyakorlat azonban egészen mást mutat. Nem vált a felhozott módon az illető szeszgyár a piacnak hasznára, sőt elvonta másfelé a piacz forgalmát. Hiszen Pécskának, Szt.-Annának nagyobb piacza van, mert ott tartja a gyár gyűjtő magtárait s ott vásárolja össze a gabonát, melyet így be sem hoznak eladásra Aradra. Mennyit veszített a város vámban, mennyit helypénzben, tönkre mentek a kiskereskedők. A piacz ma csupán zsidókból és kisiparosokból áll.

Most még segítséget akar ez a gyár s ha a kért támogatást megadja a város, csak önmagának árt vele, ahelyett, hogy segítene a helyzeten azzal, hogy több gazdasági szeszgyár létesülését tenné lehetővé s megosztaná a kontingenst, míg most a milliók egy táiban usznak.

E milliókat itt Aradon szedték össze s a polgársággal szemben azért absolute semmi viszonzást nem nyújtottak. Hogy nem czélzatosan beszél, arra nézve indokokat hozhat fel, így például a következőt. Ha szalonnát szállított be a gyár, azt a rendes utat megkerülve, a Nádasdy-pusztán át tették, hogy ilyen módon a város elessen az őt megillető jövedelemtől.

Kérdi, miért nem maga a cég fordult a városhoz, miért nem hivatkozott arra a sok jótéteményre, amit a várossal szemben tett? Felvette a kereskedelmi és iparkamara köntését s úgy állott a közgyűlés elé. Nohát ő most leveti ezt a köntöst azzal, hogy teljes valóságában igyekezett az ügyet a törvényhatósági bizottság elé állítani. Kéri egyben a törvényhatóságot, vegye le az ügyet a napirendről s írjon fel a kormányhoz a mezőgazdasági szeszgyárak érdekében.

Az ipari szeszgyárak védelme.

Marschall Lajos dr.: Nem hitte volna, hogy a város érdeke ilyen elbánásban részesüljön. A kamara, mely az ipari szeszgyártás kontingensének nem az emelése, hanem a meglévő építésben tartása mellett foglalt állást, tette ezt azért, mert a kontingens apasztását károsnak tartotta a városra nézve. Utal arra az időre, mikor 6—7 szeszgyár volt Aradon, milyen nagy volt a piac forgalma. Ha a kontingensből elvesznek, azt legjobban a kis gazdák fogják megérezni, kik különben maguk nem is nyerhetnek a kontingensből, mert 500 hold birtok a minimum, mely mellett a mezőgazdasági szeszgyártás lehetséges. Egyáltalában nem lehet arra számítani, hogy Arad környékén mezőgazdasági szeszgyárak létesüljenek.

Steinhardt Mór dr. szerint Müller Károly nem a város érdekével, hanem csupán azzal foglalkozott, hogy a gyár nem érdemi meg támogatást. Szóló másképpen fogja fel a dolgot, mert csupán a város érdeke vezeti.

Müller Károly: Eljen!

Steinhardt Mór dr.: A kontingensre vonatkozó intézkedés két kormány torzalkodásának eredménye. A városnak pedig az a kötelessége most, hogy az ipart támogassa, annál is inkább, mert a megyék mind ellene vannak. Müller megjegyezte, hogy, amit elveszt az egyik — az ipari szeszgyár — az megnyeri a másik — a mezőgazdasági, de mást is kellett volna mondania...

Müller Károly: Azt bizza rám, hogy mit kell mondanom.

Steinhardt Mór: Be kellett volna bizonyítania, hogy tényleg lesznek-e majd mezőgazdasági szeszgyárak itt a környéken. Ha erről meggyőzte volna, akkor nem szólna semmit. Marschall már megjegyezte, hogy 500 hold a minimum a mezőgazdasági szeszgyártáshoz s ez az 500 hold egy tagban szükséges. Aki ismeri a helyi viszonyokat, tudja, hogy itt nem lesznek mezőgazdasági szeszgyárak. Így azután nem látja, hogy miért kellene az ipari szeszgyár kontingensét elvenni. Tönkremegy az is és a rossz piac még rosszabb lesz. Müller többi megjegyzésére nem reflektál, mert az nem a közügyre tartozik.

Derűs jelenet.

Steiner Jakab szolt ezután az ipari szeszgyárak ügyét pártoló javaslat ellen, többször hangos derűtséget keltve.

— Látszik kérem, — jegyezte meg — hogy nem értenek mindnyájan hozzá, mikor azt mondják, hogy a piac a szeszgyár baja miatt szenved. Fizetett-e a gyár csak egy krajczár adót is, mikor a terményeket a vasuton behozta?

— Szavazzunk — hangzott több felől erre.

— Igen szavazhatnak — vágta oda Steiner — de előbb én végig beszélem a magamét.

Majd mikor többen közbeszólnak, a nagy zajban valamihez hozzá fűzte Kászonyi András járadékait is, ami tudvalevőleg igen pikáns valami. Óriási hahotával fogadták ezt a kijelentését. Végül mégis befejezte beszédét:

— Bizzuk az egész dolog eldöntését a bölcs kormányra — mondta gunyosan. Hiszen azt mondják, hogy most a jog, törvény és igazság korszaka van.

Az agrárizmus.

Salacz Gyula polgármester pártolja a mezőgazdasági törekvéseket, de csak bizonyos határig. Most olyan dolog következne, mely rombol, de nem épít. Oda jutottunk, hogy már csak egy gyár van Aradon s ennek oka a tulhajtott agrárizmus.

Ha egyik fél nagyobb kedvezményben részesül, kétségtelenül romboló hatása van. Most, midőn 7—8 gyárból egy lett, nem mehetünk tovább. Mi nem lehetünk ellene egyetlen gyárnak s nem nézhetjük a dolgot a szerint, hogy az egyén mit tett a város érdekében, mit ellenében. Azt, ami eddig történt az agrárizmus érdekében, elégnék tartja.

Heves vita.

Müller Károly a zárszó jogával él. Steinhardt szavaira megjegyzi, hogy ő is szeme előtt tartja a város érdekeit s úgy szerény személye, mint elődei is munkáltak a város érdekében, inkább mint Galiczia és Makó. (Derűtség.)

Fabián László főispán: A személyesjellegű és gunyos megjegyzéseket nem engedheti meg.

Müller Károly: Ha ők tettek ilyen megjegyzést, én is tehetek.

Fabián elnök: Nem vettem észre, hogy ilyet tettek volna.

Müller Károly: Steinhardt azt mondta, hogy nem lesznek a környéken mezőgazdasági szeszgyárak. Ha most nincsenek, később miért ne lehetnének. Eddig csak Jeruzsálemben jósoltak, nem pedig Makón. Ismételi, hogy fel kell osztani a kontingenst, itt egyedül a nagy csuka, ezt meg kell szoritani, mert elnyeli a többit. Legjobb meggyőződése szerint mondja, hogy vegyék le az ügyet a napirendről.

Steinhardt Mór dr.: Személyes kérdésben kér szót. Csakis a város érdekében szolt s őt nem gyanusíthatják semmivel. (Hevesen.) Régi barátja neki Müller s annál inkább nem várta volna tőle az elhangzott megjegyzéseket. Nem származik Galicziából s apja karddal védte a hazát, Mülleré pedig nem. Maga tizenöt év óta működik a város érdekében.

A közgyűlés határozata.

Ezzel a vita befejeztetvén, a főispán szavazásra bocsátja a dolgot. Először a tanács javaslatára nézve döntsön a közgyűlés s amennyiben azt nem fogadná el, határozzon, hogy csupán levéteti az ügyet a napirendről, vagy pedig ellenkező értelmű feliratot intéz a kormányhoz.

A szavazás felállással történvén, nagy többséggel a tanácsnak a kamara átíratát, illetve az ipari szeszgyárak ügyét pártoló javaslatát fogadta el a közgyűlés.

SPORT.

+ Football. A tavaszi idővel újból megindul az az érdekes sportjáték Aradon, melyet az Aradi Athletikai Club teremtett meg itt: a

football. A klub football osztálya Székely Károly kapitány elnöklete alatt ma alakította meg csapatait. A legjobb játzókat két csapatba osztották a következőképen. *Első csapat* (hadnagy Báyer Róbert): kapus Bogsán, hátvéd: Pittner, elővéd: Wally, Zima, Neidenbach, csatárok: Sugár, Bayer, Székely, Aradi, Lészai. *Második csapat* (hadnagy Koller János): kapus Dörner, hátvéd: Kell, Wiener, elővéd: Reisinger, Koller, Vas G., csatárok: Appel, Vass J., Posch, Vlajkovits, Kormos. A tréning ezután naponkint folyik.

Lábmosás az udvarnál.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, április 12.

A szokásos nagycsütörtöki lábmosást két helyen ünnepelték ma meg a monarchiában. Az egyik ünnepség Bécsben folyt le az udvarnál, ahol Ő Felsége személyesen mosta meg tizenkét aggastyán lábát; a másik pedig a budavári Mátyás templomban, ahol a ceremóniákat Vassary Kolos hercegprimás végezte.

Bécsből jelentik: A király ma misét hallgatott a Burg plébánia-templomában, azután pedig a Burg ceremóniás termében 12 aggastyánon a lábmosás szertartását végezte. A szertartáson jelen voltak: Ferencz Ferdinánd, Ottó, Ferdinánd Károly, Lajos Viktor, Lipót Ferdinánd, Péter Ferdinánd, Lipót Szalvátor és Ferencz Szalvátor főherczegek, továbbá Golu-chowski, Kállay, Körber, Wittek, Hartel, Spens, Re.ek, Call, Giovannelli miniszterek, az udvari méltóságok, a tábornoki kar és az arisztokráciának számos tagja, köztük Apponyi Lajos gróf magyarországi udvarnagy. Az udvari oratóriumban megjelentek Erzsébet Mária főherczegnő, Károly Ferencz József főherczeg, Mária Valéria főherczegnő gyermekeivel és Blanka főherczegnő. A diplomata páholyából a diplomáciai testületnek számos tagja nézte, végig az ünnepies szertartást. A szertartás után a 12 öreget megajándékozták.

A budavári lábmosásról tudósítunk a következőket telegrafálva:

A budavári koronázó Mátyás templomban ma délelőtt tartották meg a nagycsütörtöki lábmosás szertartását. A templomban diszes, előkelő közönség jelent meg. Az ünnepi nagymisén Vassary Kolos biboros hercegprimás pontifikált fényes segédlettel, melynek tagjai voltak: Kohl Medárd dr. pápai praelátus, Walther Gyula dr. primási irodaigazgató, Klinda Teofil dr. esztergomi kanonok, Andor József udvari pap, Krizsán Mihály pápai kamarás, szeminárium igazgató, Lollok Lénárd és Nemes Antal dr. apátplébánosok, Puri Iván dr. tanulmányi felügyelő, Demény, Bozóky és Szép Lajos káplánok. Mise után felolvasták az evangéliumnak a keresztényi ájtatosságra vonatkozó részét és ezután Vassary Kolos biboros hercegprimás a templom szentélye előtt ülő „apostolokhoz” ment s megmosta és megcsókolta lábaikat.

Az „apostolok” mond szegény budai polgárok, névszerint a következők: Bauchecker József 87 éves, Doleschall Ferencz 82 éves, Mics Kilián 81 éves, Weigerl Kilián 80 éves, Pelkó Simon 79 éves, Nádasz János 77 éves, Heinisch János 76 éves, Lilling Ferencz 76 éves, Welk Mátyás 76 éves, Schulz Alajos 74 éves, Oczelka János 66 éves és Zuszek György 66 éves. A mai ünnep alkalmából valamennyien új ruhát és egy zacskó ezüstpénzt kaptak ajándékba a primástól.

Holnap, nagypénteken újra Vassary Kolos biboros hercegprimás mondja a gyászmisét, a mely után Walther Gyula dr. kanonok, primási irodaigazgató tartja az ünnepi beszédet.

Benzin-robbanás Aradon.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 12.

Nagy szerencsétlenség történt ma a Gáj külvárosban lévő Pap-féle malomban, hol nagy mennyiségű benzin robbant fel s a robbanás halálos égési sebeket és sérüléseket okozott a tulajdonos egyik rokonán. Az eset részletei a következők:

A szobában forgó malmot, mely a gáji Templom-utca 51. számú házában van, benzin motor hajtja s így egy kamaszerű helyiségben nagyobb mennyiségű benzin volt elraktározva. Ebbe a kamarába, hol nagy vastartányban áll a benzin, ma déli háromnegyed 12 órakor lépett be Orosz Károly, Pap András tulajdonos veje.

Hogy miképpen esett a dolog, nem látták, csak annyit tudnak az épületben tartózkodók, hogy amint belépett Orosz a kamarába, akkor történt a robbanás. A tartánynak két centiméter vastagságú vasból készült fedele felszakadt s több darabban vágódott a kamara menyezetéhez. A helyiség egy pillanat alatt lángba borult s a benn lévő ember ruhája is égni kezdett. Egész ruhája, haja tele volt a ráfreccsent égő benzinnel, s bár hamar segélyre siettek, iszonyatosan összeégett. A hus több helyen csafatokban lógott le testéről, ezenkívül a fejét is erősen összezúzta a benzintartány oda csapódó vasa.

Brück Gyula dr. nyújtotta neki az első orvosi segélyt, azután a kórházba szállította, hol most a halállal vívódik. A gáji kapitányság részéről Madarász Antal alkapitány és Moldovány Ödön rendőrtiszt jelentek meg a helyszínen; később pedig kiment Szöllőssy Jenő dr. helyettes vizsgálóbíró.

A szerencsétlenség okát határozottan még nem lehetett megállapítani, de minden valószínűség szerint az áldozatul esett Orosz maga idézte elő vigyázatlanságával a robbanást.

A felrobbant benzin miatt külső tűz is támadt, amennyiben az említett kamara deszka teteje meggyuladt. A gáji tűzoltóság azonban csakhamar lokalizálta a tüzet.

Trónörökös és az állomásfőnök.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, április 12.

London udvari köreiből egy egyszerű vasutas nevet ünnepelik ez idő szerint: Grociusét, a brüsszeli állomás főnökét. A walesi herceg ugyanis úgy tekinti őt, mint élete megmentőjét, s ezt nem is késett tudtára adni az angol és belga udvaroknak, valamint a brüsszeli angol nagykövet utján magának Grociusnak is.

A brüsszeli állomás főnökre tehát valószínű szerencse volt Sipidó merénylete, mert a belga közlekedésügyi miniszter máris intézkedett, hogy Grocius soron kívüli előléptetés mellett a miniszteriumban kapjon magasabb rangú alkalmaztatást.

A brüsszeli állomásfőnök szerencséséről azonban más szempontból is beszélni lehet. Egy amerikai spiritiszta lap ugyanis, még a múlt ősszel megjövendölte, hogy az 1900. év elején merényletet fognak elkövetni a walesi herceg ellen. A jövendőmondó újragógot sokat mutogatják most Brüsszelben is, Londonban is.

A merénylet tehát — a spiritiszta tákok szerint — fait accompli volt. Hogy Brüsszelben követték el, abban rejlik épen Grocius szerencséje.

Brüsszelből telegrafálják, hogy Lunkedt ottani angol követ ma nyújtotta be a külügyminiszteriumnak a walesi herceg valószínűségét. A merénylet lefolyását maga trónörökös így adja elő:

— A merénylő felugrott a vasuti kocsifelhágójára, betörte az ablakot és revolverből rám lőtt. A golyó a fejem fölött sivatott el néhány centiméternyire, mire a merénylő másodszor is löni akart, de Grocius állomásfőnök megakadályozta benne.

A vallomást a külügyminiszterium átadta a vizsgálóbíróknak, ki egyébként nagy apparátussal folytatja a vizsgálatot, s tegnap, meg ma a szocialista klub 30 tagját hallgatta ki.

Londonból két bíró érkezett Brüsszelbe, akik figyelemmel kísérik a vizsgálatot, s naponta jelentést tesznek Londonba. Bírói körökben különben éretlen gyerekesínynek tartják az egész merényletet.

A brüsszeli angol nagykövet — mint fentebb említettük — a walesi herceg megbízásából látogatást tett Grocius állomásfőnökkel és a herceg nevében köszönetet mondott az állomásfőnök hősiességéért, ki élete kockáztatásával meghiúsította a merényletet.

A merénylet alkalmából a római „Antianarchista” című egyesület táviratot intézett az összes nagyvárosok rendőrségeihez, kettőzött éberségre intvén őket. A rendőrhatalóságok a különböző városokban valóban számos letartóztatást eszközöltek, s mint a távirati kérdezősködésekből kitűnt, a letartóztatottak nagy része olasz.

Ugy látszik a római egyesület ismeri a maga embereit.

Botrány egy szállodában.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, április 12.

Erdekes és pikáns hírt telegrafál szegedi tudósítónk: Tegnap délután a rendőrséget telefonon hívták az ottani Európa-szállóba, ahol egy idegen hölgy óriási botrányt okozott az emeleten. A hölgy, aki már néhány napig tartózkodott Szegeden, a mondott délután egy elegáns fiatal gavallérral érkezett a szállóba, ahol fiatal házásoknak nézték őket. A susogó pár szobát bérelt s a szálló személyzete már egészen el is feledte őket, mikor a szobájukból hirtelen dühös veszekedés hangzott ki. Hallani lehetett, hogy a férfi távozni akar, de a hölgy nem engedi, erőszakkal visszatartja és bizonyos összeget botrányos kifejezésekkel követel tőle.

A szállóbeliek csöndre intették a párt, mire a hölgy még dühösebb lármába kezdett s furiaként toporzékolt gavallérja előtt. Nem volt más hátra, mint a rendőrséget igénybe venni.

A rendőrségről két detektív sietett ki a szállóba, de mire odaértek, a fekete hölgy a kávéházi helyiségen át megszökött a fogadóból. A detektívek megállapították, hogy a hölgy az újvidéki gavallért, akit szerelmeskedő pillantásaival csalt hálójába, megakartá zsarolni s a botrányt azért rögtönözte, hogy a fiatal embert a nagy skandalum elkerülése érdekében a kért summa lefizetésére kényszerítse.

Mikor azonban látta, hogy ügye rossz fordulatot kezd venni, a titokzatos hölgy fölhangzott zsarolási szándékával. Ugy látszik, van oka félni a rendőrségtől, mert mikor a detektívek érkezésének meszt vette, hanyathomlok megszökött a szállóból. Mindenét elhagyta a menekülő szíren, a szobában lévő holmiját és

az utipodgyászát is, amely már lent állott a szálló kapuja előtt egy bérkocsi bakján.

A rendőrség és a bérkocsis egész esti 6 óráig várták vissza a fátyolos hölgyet, de az nem mutatkozott. Így a detektívek a kapitányságra vitették a szíren podgyászát, amelyet tüstént átvizsgáltak. A vizsgálat kiderítette a hölgy kilétét, kiűnt, hogy H. Rózának hívják, Szolnokra való, 31 éves kalandor, özvegyasszony, aki feltűnő eleganciájával és ügyes hazugságaival egy magasrangú katonatiszt özvegyének mondván magát, üzletszerűen foglalkozik a kalandszomjas gavallérok megejtésével és kifosztásával.

Az újvidéki fiatalember nem az első, aki ugyancsak meg fogja emlegetni a fehérhajú szírennel töltött pásztorórát. Egy K. nevű szíren újvidéki uriembernek hasonlóan voltak kalandozásai vele s ennek tényleg csinos összeg pénzecskéjébe került a szerelemszomjas utazó hölgy barátsága.

Erdekes, hogy H. Róza podgyászában egy csomó Damjanics névre szóló levelet, néhány elsőosztályú vasuti jegyet és egy éles borotvát találtak. A szegedi rendőrség azt hiszi, hogy a titokzatos hölgy az Aradra induló vonattal utazott el Szegedről. Kalandvágyó urak: óvatosság!

HIREK.

— Nagypéntek. A kereszténység nagy egyházi ünnepének e hetében a hétköznapok is ünnepszámba mennek. Minden napnak szent emlékezte van e héten s az emberi szív vezekelve járja a kálváriát, hogy azután megfürdők az isteni megdicsőülés fényében. A templomokban sötét félhomály, a boltívek alatt komor sóhajok szállnak és nagypéntek a földi szenvedéseknek megszentelt napján, fájdalmas jajkiáltások törnek elő a szívekből. És a következő napon már fölzug az Alleluja és a templomok félhomályát ragyogó világosság osztalja szét. A nagypénteki szertartásokat a minoriták aradi templomában Csák Czirjék dr. tartományi rendfőnök végezi. Délután Jeremiás siralmat éneklük az Ur koporsója mellett.

— Gulner Gyula államtitkársága. Egyik budapesti könyvkereskedő ma a következő kommunikát hozza: Illetékes helyről vesszük azt az értesítést, hogy noha — a mint a lapok közölték — már miniszteri tanácsilag is elhatározott dolog Gulner Gyulának a belügyi államtitkári állásra való meghívása, vele erről hivatalos értesítés nem történt. Gulner Gyula különben, ha az állásnak az ő részére való följánlása csakugyan megtörténik, csak abban az esetben hajlandó ezt elfogadni, ha az ő kinevezetése azzal a politikai jelentőséggel bír, a melyet nemcsak ő maga, de mindenki, aki Gulner szilárd politikai és magán jellemét ismeri, hozzá csatol. A kinevezetés tehát, ha az valóban megtörténik, a belügyi politikának abban a szemlében való vitelét jelenti, a mely mellett Gulner eddig is törhetetlenül küzdött.

Erre vonatkozólag, mint tudósítónk telefonon jelenti, a Pester Lloyd holnap reggeli számában a következőket írja: A legkompetensebb helyről vett értesülés szerint, Gulner Gyula meghívása csak akkor történt, miután Széll Kálmánnal, mint belügyminiszterrel megegyezésre jutott. A kinevezés politikailag azért fontos, mert azon elemeket vonja a gyakorlati államszolgálat körébe, melyek a múlt évben történt egyesülésig a nemzeti párthoz tartoztak. A belügyi reszort általános politikáját azonban, különösen pedig a belügyi kormányzat és az ezzel összefüggő közigazgatás reformjának irányát egyedül a miniszter szabja

meg. Alaptalan volt tehát a feltevés, hogy a miniszterelnök, aki évtizedek óta a közigazgatás államosságának híve, most, vagy a jövőben ettől eltérne. Gulner kinevezése elhatározott dolog. Nehány nap múlva szentesítve is lesz és akkor Gulner hivatalos tevékenységével be fogja bizonyítani, hogy a közigazgatás reformjára nézve közte és a szabadelpvűpárt közt eltérés nincs.

— **Még egy aranygyapjas.** Bécsből telegrafálják, hogy a király, a már említettek kivül *Sieniensky-Lewis* grófnak, az osztrák urakháza örökös tagjának az aranygyapjas-rendet adományozta. Ezzel együtt 14 aranygyapjast neveznek most ki.

— **Beöthy László kinevezetése.** *Beöthy* Lászlót a Magyar Színház volt igazgatóját a legközelebbi napokban kinevezik a Nemzeti Színház igazgatójává.

— **A román király Abbáziában.** *Károly* román király családjával együtt április 20-án Abbáziába utazik, hol számukra már kibérelték a Villa Angiolinát. A román királyi család három hétig időzik a fürdő helyen, onnan Bécsbe mennek a király látogatására.

— **A megyés püspök körlevele.** *Dessewffy* Sándor megyés püspök ma küldte szét negyedik körlevelét egyházmegyéjébe. A körlevél a lelkészeket érdeklő intézkedéseken kívül a már közölt változásokat a klerusban publikálja és végül a folyó hó 20-iki római zarándoklatra vonatkozólag intéz felhívást papságához.

— **Küry Klára itthon marad.** A lapok hírére, hogy Küry Klára Berlinbe megy, a művész egy újságíró előtt a következőket jelentette ki:

— Ami Budapestről való elmenetelemet illeti, kijelentem, hogy akár jön létre a Népszínházzal való szerződés, akár nem, Budapesten akarok és fogok is maradni. Ezen elhatározásomat az sem változtatja meg, ha *Geistinger* asszonyt hívnák meg a Szép Helena előadására.

— **A gurahonci csementgyár vendégei.** Nagy Dezső, a József műegyetem tanára és *Zuk* József kir. főmérnök a József műegyetem vegy-kísérleti állomásának vezetője tegnap meglátogatták az arad-csanádi vasutak gurahonci csementgyárát, hogy ott a legutóbbi években eszközölt nagymérvű átalakításokat megtekintsék. A kiváló szakértők a látott újításokról, valamint a gyártási üzemről igen elismerőleg nyilatkoztak.

— **A lemondott makói polgármester.** Megirtuk, hogy *Cseresnyés* János Makó helyettes polgármestere, erről az állásról a város közigazgatásában lábra kapott fejtelenség és rendszerelenség miatt leköszönt. A polgármester-válságról egyik ma érkezett makói lap a következőket írja:

Cseresnyés János lemondása élen foglalkoztatja a város közönségét. Mindenféle latolgatják a következményeket. Sokan azt vélik, hogy *Szell* György visszahelyezésének ténye küszöbön áll. Erre az esetre persze kombinációba veszik a képviselőtestületnek újabb felfüggesztő határozatát. Azt is beszélnek, hogy most már *kormánybiztost* küldenek a város nyakára. Am ez csak mese-beszéd. Az autonómia felfüggesztésére a legkevesebb okot sem találhatja a belügyminiszter. Furcsa is volna, ha megfosztaná a várost önkormányzatától ilyen eset ötletéből annak az államnak a kormánya, melynek hivatalnokai nyomorral küzdenek. Legtöbben vannak, kik azt a reményt táplálják, hogy *Cseresnyés* Jánost sikerül majd lemondásának visszavonására rábírní.

— **Az erkölcsstelen bankár.** Berlinben ma fejezték be a nagy port fölvert bűnpört, mely-

nek vádlottja *Sternberg* bankár volt, akit erkölcsstelen üzelmek miatt helyeztek vád alá. A törvényszék *Sternberget* 2 évi börtönrre ítélte.

— **Változás a klerusban.** A megyés püspök *Ferenczy* Gyula szakálházi és *Junker* József eleméri segédlelkészeket kölcsönösen áthelyezte, *Schummer* József és *Pörzsöly* Géza segédlelkészeket pedig betegségükre való tekintettel szabadságot adott.

— **A párisi kiállítás.** Lázás munkálkodások között folynak az előkészületek a párisi világkiállítás megnyitására. Éjjel-nappal dolgoznak a munkások a kiállítás területén, hogy a megnyitás napján némiképp rend uralkodjék. Tudósítónk jelentése szerint 1500 utászkatont rendeltek ki a kiállítás területén lévő utak rendezésének és szabályozásának munkálataihoz. És dacára e szorgos munkának, a kiállítás jóval a megnyitás után lesz csak teljesen rendben.

— **Betörő patkányok.** Tegnap éjjel két és három óra között nagyban alarmizáltak a rendőrséget, jelentve, hogy a *Hegyesi*-féle üzletben, mely a Templom-utczában van, betörők vannak. Az éjjeli őr ugyanis arra járva, gyanus csörömpölést és zajt hallott az üzletben, mire azt hitte, hogy bizonyára betörők vannak bent, kik a falat ássák, azonnal betelefonált a rendőrséghez, nagy asszisztenciát kérve. A rendőrségtől azonnal tíz közlegény egy tizedes vezénylete alatt rohamlépésben ott termett. A rendőrök elállták az utcát, kaput és kijárókat, míg a tizedes az éjjeli őr kíséretében behatolt a ház pinczéjébe, a betörők után kutatva. Miután ez az expediciójuk nem vezetett eredményre, az üzlet tulajdonosának lakására menesztettek egy rendőrt, ki azzal költötte fel *Hegyesit*, hogy betörők vannak az üzletben. De *Hegyesi* nem ijedt meg és miután maga telepített be üzletébe sok házinyulat a patkányok kiirtására, mindjárt arra gondolt, hogy ezek okozták a veszedelmes zajt az üzletben. Fel is öltözött és elment üzletébe, hol nagy meglepetésére egész csapat rendőr fogadta. Felnyitották az üzletet, és a kép, mely a betörőket leső rendőrök előtt feltárult meglehetősen komikus volt: A patkányok egész légiója rohant keresztül-kasul az üzletben, a házinyul pedig nyomukban. A rendőrök, kik az üzletajtóban teljesen felkészülve várták a megugrani akaró betörőket, csalódottan hagyták el a „betörés” színhelyét. A patkányok pedig most már nyugodtan turkálhatnak a lisztes zsákok között, a rendőrség nem fogja többé zavarni működésükben.

— **Párbaj egy jogeset miatt.** *Lemberg* telegrafálják: *Solowij* dr. a Badeni család ügyésze és *Potworowszky* lovag földbirtokos között ma kardpárbaj volt. A párbajra egy jogeset fölötti összeszólalkozás adott okot.

— **Aradi orvos Berlinben.** Megirtuk, hogy *Wiener* Gyula dr. *Berlinbe* utazott, hogy ott a fogászat terén a legújabb vívmányokat tanulmányozza és a fogtechnika szenzációs eredményeket felmutató szereit beszerezze. Mint értesülünk, *Wiener* dr. már megérkezett tanulmányutjáról és rendeléseit megkezdte.

— **Huszezer koronás adomány.** *Hornig* veszprémi püspök, 20,000 koronát adományozott egy építendő városi kórház költségeire.

— **A kadétok fizetésfölemelése.** A hadügyi vezetőség a katonatisztek fizetésének fölemelése után a tervvel foglalkozik, hogy a tiszthelyettesek sorsán is javithasson. Tudvalevőleg a tiszthelyettesek a legénységhez tartoznak és napi harminczöt krajczár zsoldot kapnak. A különböző pótlékokkal fizetésük nem több havi harmincz forintnál, ami ugyan nem nagyon sok, de tekintve, hogy a kadétiskolából tízenyolcz-tizenkilenc éves korukban kikerülő fiatal emberek még ezzel a járandósággal is előnyben vannak hasonló képzettségű biró és hasonló koru polgári állású fiatal emberekkel szemben, valami különösebb panaszra nem szolgálhat alapul. A hadügyminiszterium azonban, hogy helyzetükön javítson, elhatározta, hogy a kadétokat beosztja a tizenkettedik rangosztályba, ennek a rangosztálynak megfelelő fizetéssel. Vagyis a jövőben a szárazföldön szolgáló kadéto sem tartoznak többé a

legénységhez, hanem mint ez haditengerésztinktől már régóta megvan, a tizenkettedik rangosztályba sorolt havidijasok lennének. A tizenkettedik rangosztályba sorozott tengerész-hadapródok fizetése pedig ez idő szerint 840 forint évente az első fokozatban és 720 forint a másodikban. Vagyis: az elsőosztályú tengerész-hadapródok havi 70 forintot, a másodosztályú tengerész-hadapródok 60 forintot kapnak. Miután pedig a szárazföldön két osztályba sorolt hadapródok nincsenek, mivel ezek már másfél év múlva hadnagyokká lépnek elő — a tengerészetenél átlag négy évig tart, míg sorhajózáslóká lesznek — valószínű, hogy a tiszthelyettesek fizetése megfelel majd a másodosztályú tengerész-hadapródok fizetésének: vagyis körülbelül havi 60 forint lesz.

— **Meggyilkolta a férjét.** Borzalmas gyilkosságról ír kassai levelezőnk. Egy fiatal házaspár megdöbbségteljes tragédiájáról. A szerelemföltésben megőrült egy életerős, fiatal szép asszony s elmezavarában a legborzasztóbb módon gyilkolta meg a férjét. A legszebb egyetértésben élt egy ideig *Sándor* István poroszlói gazda fiatal feleségével. Az asszony utóbb féltékenykedni kezdett urára s minden alapos ok nélkül folytonos gyanúsításokkal üldözte. Az untalan gyanakodás s az ezzel járó bankodás, szomorúság az egykor piros-pozsgás deli menyecskét teljesen megtörte. Férje komolyan kezdett aggódni az asszony életéért s orvosi tanácshoz folyamodott. Az orvos a legnagyobb nyugalmat tanácsolta az asszonynak, mert ebben a szomorú lelkiállapotban a legkisebb izgalom végzetes befolyású lehet. A csöndes családi otthonból eltűnt az öröm, a boldogság hogy helyt adjon a szomorúság, a kétségbeesés, a fájdalomnak. Az asszonyt a férfi a leggyöngédebb módon ápolta, kész volt napokig ágya mellett virrasztani, hogy csak az asszony gyanuját eloszlassa s ezzel baján segítsen. A betegség pánzbe került s a munka is rendetlenül, kedv nélkül folyt s így nem csoda, hogy egy nap beköszöntött a szükség. A férfinak dolog után kellett látni, kora hajnaltól sötét alkonyig robotolni, hogy a csorbát kiköszörülje. Ezzel az asszony gyanuját ismét felébresztette. Tegnap késő este, amint munkától kifáradva hazatért, az asszony panaszkodni kezdett. De hiába beszélt, mert a fáradt férfi mihamar elaludt. Az asszony egyre jobban felingerült s midőn látta, hogy férje szavára nem felel, velőtrázó sikolylyal kiugrott az ágyból. A szerencsétlen asszony megőrült. Az alvó férfi erre felriadt s meg akarta fogni az asszonyt, de ez lihegő mellel, nagy erőfeszítéssel kikapta kezét s egy *hosszu, eles konyhakést markolatig a férfi mellébe döfött.* A szerencsétlen ember pár perc múlva meghalt, a kés szívet járta keresztül. A megtébolyodott asszony erre hangosan énekelni kezdett, majd vad tánczot kezdett járni a szobában. A gyilkosság elképzelhető izgalmat okozott a faluban. Az elősiető csendőrök az asszonyt a legközelebbi város kórházába, a megfigyelő osztályba szállították. A meggyilkolt férfit holnap délután temetik.

— **Athléta háboru.** Sportkörökben érthető feltűnést keltett az a kardpárbaj, amelyet tegnap vívott meg két ismert alakja sportéletünknek, *Füzesséry* Árpád dr. tartalékos honvédhuszárhadnagy és *Porteleky* László dr. tartalékos tüzérhadnagy állottak a Nemzeti Lovarda fölött levő athléta klubbi vívóteremben tegnap este fél tíz órakor egymással szemben. A párbaj föltételei a következők voltak: Középnéhez, magyar kardok, harcoképtelenségig, szuras kizárásával, has- és hónalj bandage nélkül. *Füzesséry* részéről *Tótvárady*-*Asbóth* István és *Enyedy* Zoltán huszárhadnagyk, *Porteleky* részéről pedig *Bathmer* Jenő báró huszárkapitány, majd visszalépése után *Zlinsky* István és *Székely* György voltak a segédek. Felek mindjárt az első rendkívüli heves összecsapással harcoképtelenné lettek, a mennyiben

Füzesséry a jobb felső karján, Porteleky pedig jobb kezefejére kapott lapos vágást. Erre az orvosok megállapították a harc képtelenséget, mire Székely dr., a ki a párbajt vezette, be-szüntette a viaskodást. Párbajt után a felek nem békültek ki. A lovagias ügynek igen bonyolult előmenyei voltak, a melyek régebbi időig húzódnak vissza. Mult hó 5-én fejeződött be a kuria ítéletével az ismeretes Aldássy-Porteleky-affér. Ez ítélet után Aldássy Imre segédei: Bobitsch Oszkár tüzérfőhadnagy és Füzesséry Árpád tartalékos huszárhadnagy megjelentek Porteleky László dr. hivatalos helyiségében, a honvédelmi miniszteriumban, hogy elégtételt kérjenek felük nevében azért a kijelentésért, amelyet 1898. április 20-án tett a M. A. C. választmányi ülésén, amikor azt mondotta, hogy Aldássy lelövésével fenyegeti a klub egyik alelnökét és több választmányi tagját. Porteleky dr. kinyilatkoztatta Aldássy megbízottai előtt, hogy nem emlékszik a dologra és nyugodt lelkiismerettel arra meg nem esküszik, hogy az erről a választmányi ülésről szóló jegyzőkönyvet átolvasás nélkül jóhiszeműleg írta alá és végül, hogy visszavonná e kijelentést, mert nem emlékszik reá. Bobitsch és Füzesséry eme kijelentéseket nyilatkozatba foglalták és mint írásbeli tanu-vallomást aláírva megbizójuknak átadták. Porteleky dr.-t pedig egyuttal fölkérték, hogy az ügy lovagias befejezésére nevezze meg segé-deit. A segédek találkoztak, de a tárgyalás eredménytelen volt. Két hét múlva Aldássy a Börtelő járásbírójától hivatalos másolatot kért Porteleky tanuvallomásáról, amelyet a Gerenday-Aldássy-afférból tett, amelyben Porteleky a. t. vallja, hogy Aldássy lelövésével fenyegetődött. Ezt a másolatot, valamint a Bobitsch és Füzesséry által írásba tett tanuvallomás másolatát azután elküldte Mentoneba Mészáros Tibornak, akivel régebben lovagias ügye volt és felszólította megbízottjai által, hogy adja meg azt az elégtételt, amelyet Porteleky tanuvallomása alapján annak idején megtagadott. Mészáros Tibor erre levelet írt Portelekynek és felszólította őt, hogy rendezze ezt az ügyet. Porteleky megbízásából ekkor Bothmer Jenő báró huszárkapitány és Székely György dr. ügyvéd levelet intéztek Füzesséryhez és Bobitschhoz, amelyben felhívták őket, hogy vagy vonják vissza írásos nyilatkozatukat, vagy pedig adjanak fegyveres elégtételt. Füzesséry és Bobitsch erre kijelentették, hogy a tanuvallomást fentartják, fegyveres elégtételt pedig nem adnak, mert nem sértettek vele. Ekkor azután Porteleky levelet intézett Aldássy segédeivel. Desseffy Lászlóhoz és Burg Kornélhoz, amelyben tudomásukra hozza, hogy Mészáros Tibor őt nevezte meg teljhatalmu megbízottjának és hogy az az írásbeli tanuvallomás, amelyet Bobitsch és Füzesséry írtak alá, rosszhiszemű és téves állításokat tartalmaz. Ennek a levélnek alapján keletkezett a lovagias-ügy Porteleky és Füzesséry között.

— **Halál az erdőben.** Pável Jozsif almási gazda több napszámossal fát döntött a tulajdonát képező erdő részben. Midőn a ledöntött faderakákat méteres darabokra fűrészelték, egy több mmáza súlyu tönk a lejtős hegyoldalon legurult s az útjába eső Pávelt, aki ép reggelizett, maga alá temette s annyira összetört-zuzta, hogy mire a néhány lépésnyire dolgozó emberek hozzájertek, *halva volt.*

— **Hamis koronás.** Az utóbbi időben nagyon sok csalás történik a hamisított pénzekkel. Csak a napokban történt, hogy egy aradi pénzváltó cégét károsították meg olasz lírákkal és ma ismét Nagyváradról értesítenek, hogy ott tömérdek hamisított koronás van forgalomban. A rendőrség felszólította a közönséget, hogy a hamis pénzzel fizetést telefonon rögtön jelentsék fel.

— **Megtébolyodott a kaszárnyában.** Ma délelőtt tíz óra után fegyverfogási és sorkiképzési gyakorlaton ekercziroztak az ötödik honvédszázad pótartalékosai a szegedi honvédkaszárnya udvarán. Egy darabig minden a szokott rendben folyt, miglen váratlanul idegrázó jeleket következett. Az egyik pótartalékos, az oláh nemzetiségű *Prekupás Flóra* gyakorlat közben rosszul végezte a parancsolt fegyverfogást. A sorkiképző, *Slopetta János* őrzető erre a pót-

tartalékoshoz lépett és szuronyát kirántva, a csillogó fegyverrel gyöngén ráütött a czombjára. Az öldöklő szerszám halálos rémületbe ejtette Prekupást. Elfehérlt arczzal kiáltani akart, de nem birt, tántorgott. Az egész század szeme rajta volt. A következő pillanatban a pótartalékos elordította magát, kirohant a sorból, végigszaladt a kaszárnya udvarán s az egyik nyitott pinczeablakon át *le akart ugrani a kaszárnya sötét mélységébe.* Ebben megakadályozták a társai, akik a vezénylő altiszt utasítására utána rohantak. A legények megragadták Prekupást s az altiszt elé vezették. A szerencsétlen ember magaviselete ekkor már kétségtelenné tette, hogy a gyakorlat közben megtébolyodott. Fölvitték a betegszobába, ahol Nagy Géza ezredorvos tüstént megvizsgálta. A katonaeorvos megállapította, hogy a boldogtalan legényen örütség ütött ki s így szoros őrséget rendelt ki mellé. A gyakorlat örültjét ma még a kaszárnyában őrizték, holnap pedig beszállítják a honvéd csapat-kórház elmebeteg osztályába.

— **„Urlaub“-ra.** Mintha csupa katona vonat indult volna tegnap Aradról, annyi baka, huszár meg tüzér utazott, ki erre, ki arra. Mindmegannyian hazamentek „Urlaub“-ra. Nagy szó az az „Urlaub“ a katonaságnál. A hosszú 3 esztendő alatt csak az ilyen nagy ünnepek alkalmával jut ki nekik egy-két nap szabadság. Fel is használják mind mind, hogy haza mohossenek megnézni, hogy mit csinálnak az „öreg szülék“, meg, hogy nem lett-e az alatt hűtlen „Ó.“ Meg aztán arra is jó ez a hazaruczczanás, hogy egy kis zsebpénz is kerül hazulról. Persze az arany szabadság nem tart soká. Hétfőn este 9 órakor mindenkinek otthon kell lenni a várban meg a kaszárnyában, mert kedden reggel már kezdődik az ekerczirozás.

— **Betegség elől a halálba.** Ifju Berár Pések konopi gazda hosszabb idő óta betegeskedett: gyógyíthatatlan szivbaja volt. Berárt az emberfeletti kinok végkép elkészerítették s tegnap egy roham behatása alatt a Marosba vetette magát. Mire a vizből kifogták, halott volt.

— **A mostoha.** Simhercz István szegedi alsótanyai lakos április 8-án a Váradiféle szőlők közelében járt, mikor hangos nyöszörgés ütötte meg a fülét. Odament és legnagyobb megdöbbenésére egy körülbelül tíz éves leánygyermeket talált félig megfagyottan. A szegény leánya meztelán volt, egy szál vékony, rongyos ruhában, hogy nem csoda, ha megvette az isten hidegje. Az elalélt gyermeket rögtön az alsótanyai központi rendőrségre vitte. Itt meleg ételt adtak neki, úgy, hogy nemsokára eltudta mondani a leány, mint került az isten szabad ege alá az áprilisi hűvös éjszakákon. Pap Viktornak hívják: az apja, Pap Károly Doroszmán lakik, ahol vadházasságban él egy asszonnyal, aki a szerencsétlen leánykának mostohája. Mióta a házukhoz került ez az asszony, boldogtalan élete volt a kis Viktornak. Ütötte-verte a kegyetlen mostoha és apja se vette pártfogásába a tulajdon gyermekét. A napokban pedig egyszerűen elkergette hazulról az alig tíz esztendő leányt. Napokon keresztül kóborolt a tanyákon fogyatékos, szellős öltözkéiben, míg végre a fátáradtságtól, éhségtől és a kiállott nagyfoku izgalmaktól elcsigázva, kimerülten rogyott össze a föntemlített helyen. A szerencsés véletlen hozta oda Simhera István tanyai gazdaembert, aki a szülői szeretet nélkül szükkölködő gyermekeket magához vette. Most ott van a leány Móraalmán, Simherczék házában, ahol nagyobb gondozásban részesül, mint másikk otthonában. A mostoha ellen megindítják a rendőri vizsgálatot, melynek valószínűleg bírói uton lesz folytatása.

□ **A czár és a trikolór.** I. Miklós czár különös gyűlölettel viseltetett a francia trikolór és kokárda ellen, amely a párisi júliusi forradalom után hivatalossá lett. Egy német folyóiratban most újból megjelentek utilevelek Péter-

várból 1832-ből, amelyeknek írója Leopold Gerlach. A következők olvashatók többek között:

Ma este a császár két szép dolgot mondott. Mint rendesen, kifejezte utálatát a júliusi revolúció ellen és azt mondotta, hogy ha háromszinü kokárdát lát, akkor mindig nagy kedve van ahhoz, hogy lábbal tiporja. De legyőzi magát és mint a manővereken, ha a csapatok egymásnak mennek, azt vezényli: Le a fegyverrel. Megjegyeztem, hogy jönni fog még az idő, amikor a háromszinü kokárda ellen ez lesz a vezényszó: Fel a fegyverrel!

— Igen. — mondotta a császár — ha jön a parancs, akkor kivonulunk.

A parádé után a Téli-palota mögött lévő gyakorlóterén a dobogóra mentünk és áttekin-tettük a katonáktól ellepített Izsák-teret. A drapéria kék-feherre volt festve és vörös szalaggal bevonva. A császár, amikor meglátta ezt, így kiáltott fel:

— Mais c'est tricolore, je ne veux pas cela.

Aztán letépett egy csomó rojtot és szegést és a földre vetette.

— **A köd.** A köd ártalmasságát az egész-ségre legujabban statisztikailag is bebizonyították. Veszedelemes hatása nemcsak abban áll, hogy meggátolja a napsugarak terjedését és ezeknek jótékony hatását, hanem kétségtelennül abban is, hogy a kártékony miázmáknak egy részét a földből a levegőbe viszi át. Egy londoni tudósítás erre a ténnyre különösen nyomatékkal mutat rá. A november hónapot az óriási városban az év egyik legszebb hónapjának tartják a fagyasztó tengeri szelek és a fog elnevezés alatt ismeretes kékszinü léghő miatt. A mult évi november rendkívül enyhe volt, verőfényes, esőtől, ködtől ment, bár október utolsó három napján borzalmasan fekete ködlavina ömlött a városra és a forgalmat teljesen lehetetlenné tette. A kedvező november hatása tisztán mutatkozik a halálozások számának csökkenésében, mely ezerből csak tizenhetet tett ki, míg az átlagos arány ezerből csak tizenkilencet. A ködnek az egészségre való káros hatása köteleességévé teszi az állami és városi hatóságoknak, hogy a nagy és iparos városok füstjét bármiképp eltereltesék, mert a nagy füst a levegőben rendszerint elősegíti a köd képződését.

— **A közelgő husvét** alkalmából érdemes meglátogatni Porter Vilmos koronás áruházát, a hol a legszebb husvét ajándékok, nyulacska, tojások, hon-boniérek, husvét öntözők, francia parfümök, izléses nyakkendők és csokrok, sőt palozák stb., rendkívül jutányos árak mellett kaphatók.

— **Körözött sikkasztó.** A düseldorf-i rendőrség körözvényében tudatta a főkapitánysággal, hogy *Sistig Vilmos* 30 éves wiesburgi születésű, pénztárnok onnan 9000 márkát el-sikkasztott, azután megszökött. A sikkasztó 170 cm. magas, karcsu termetű, szőke haju, oldalt elválasztott. Arcza tojásdad, egészséges színű, kicsiny bajusza, kék szeme van. Elsőkékékor sötét ruhát, felsőkabátot hordott. Csak németül beszél. A rendőrség kézrekerítésére megtette a szükséges intézkedéseket.

— **T. üzletfeleink** szives tudomására hozzuk, hogy *Révész Nándor* könyv- és papírkereskedő ural (Szabadság-ter 20. szám. Telefon 265. sz.) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

EGYESÜLETI ÉLET.

* **Az aradi Chewra-kadischa** ez évi közgyűlése 1900. évi április hó 16-án délelőtt 10 órakor az izr. hitközség tanácsstermében tartatik meg. A közgyűlés tárgyai: 1. A választmány jelentése az 1899. igazgatási évről. 2. A számvizsgáló-bizottság jelentése az 1899. évi zárszámadások megvizsgálásáról. 3. Jegyzőkönyv-hitelesítő és számvizsgáló-bizottság megválasztása. 4. A választmány javaslata a kórháztelek Alsó-Molnár-utca 20. sz. alatt fekvő részének eladása és a befolyó vételárból egy disz-halot-taskocsinak vásárlása tárgyában. 5. Egyéb indítványok. 6. Elnökség, választmány választása.

Egy uralkodó milliói.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 12.

Megirtuk tegnapi lapunkban, hogy I. Lipót belga király minden ingatlan vagyonát, birtokait, kastélyait, palotáit, a belga nemzetnek ajándékozta. A valóban fejedelmi ajándék méltó feltűnést keltett Európaszerte s az esethez most érdekes kommentárokat fűznek minden oldalról.

A belga király vagyona, ha nem is szerfölött nagy, mégis fejedelmi. Birtokai nem óriási kiterjedésűek ugyan, de palotái és kastélyai milliókat érők. Legnevezetesebb mindmégannyi között a laekeni kastély, az a mese-szép tündérpalota, ahol Rudolf trónörökös jegyet váltott Stefánia királykisasszonnyal. Óriás értékű és kiválóan szép a belga király brüsszeli és ostendei palotája is.

Mától fogva minden a belga népé.

A királyt, aki ily bőkezűen és dusan ajándékozta meg népét, bizonyára belső okok vezették erre a nemes és szép elhatározásra. Talán, hogy nem olyannak látta leányai sorsát, mint maga kívánta volna, talán, hogy a magyar vértű és anyanyelvű királyné betegeskedése, a saját szembaja is a mulandóságot juttatták minduntalan az eszébe, s azt a vágyat ébresztették benne, hogy elhatározó nagy cselekedettel tegye emlékezetessé a nevét, amely egyébként nem volt túlságosan kedvelt népe előtt.

Az is befolyással lehetett a király elhatározására, hogy fia nincsen. Csak három leánya született: *Lujza*, a szerencsétlen sorsu Koburg hercegné, *Stefánia*, most már Lónyai grófné és *Klementina*, aki otthon van mint leány, s nem akar férjhez menni. Most huszonnyolc éves a királykisasszony. — A vagyon ezek szerint a Flandriai grófra, a király öccsére szállott volna a koronával együtt, vagy pedig annak a fiára, Albert Leopold hercegre a prezmuntiv trónörökösre.

Mindegy az ok... A cselekedet maga hálára és elismerésre kötelezi a belgákat.

Erre a szeretetre pedig ugyancsak szüksége volt Lipót királynak, akiről tudjuk, hogy a Kongó-ügy és egyéb kalandos dolgok után, nem valami nagy népszerűségnek örvendett népe között s politikusok, akik a jövőbe láttak, úgy jósolták, hogy élte alkonyán aligha fog koronát viselni fölként homlokán.

Most persze fordult a dolog, és ezentúl, ha valahol, Belgiumban lesz csak igazán szeretett király.

MULATSÁGOK.

(=) A nagybuttyini iparos-ifjuság április hó 22-én a Korona-vendéglő nagytermében a nagybuttyini szegény gyermekek felruházó egyesület alap javára a buttyini zenekar közreműködése mellett táncvigalmat rendez. A mulatság élén állanak: *Papp György* főrendező. *Chriznik* Árpád szegénygyermek felruházó egyesület pénztárnoka, pénztárnok és *Klein Arthur* ellenőr.

LEGUJABB.

(Lapzártakor érkezett telefon-jelentések.)

A burok békefeltételei.

Köln, április 12. A brüsszeli transzvál ügyvivőség köréből jelentik, hogy az Európába érkezett transzváli küldöttség határozott utasításokat hozott magával az Angliával megkötendő békére vonatkozólag. A burok békefeltételei a következők:

A két bur állam teljesen neutrális lesz, az európai hatalmak és Anglia garanciája alatt.

Ezzel szemben:

A bur köztársaságok az összes erődítményeiket lerombolják.

A bur tüzérséget pedig leszerelik.

Transzvál ultimátuma.

London, április 12. Transzvál *ultimátumot* küldött Portugáliának, kijelentvén, hogy ha Portugália tovább is megengedi birtokain keresztül az angol csapatzállásokat, úgy ezt *casus belli*nek fogja tekinteni.

KÜLÖNFÉLÉK.

Szerkesztő — ügynök — karmester. A német artista lapban egy hirdetés van, amely hirdetés útján keresi a czimben jelzett összetett férfit. Annak, aki szerencsés lesz s a pályázatban a pálmát elvinni, reggel szakfolyóiratot kell szerkesztenie. Hogy melyiket, az nincs kiírva. Aztán, amikor a szerkesztéssel készen van, ügyleteket kell kötnie, amire ugy délben kerül a sor. Este azonban egy női zenekart kell dirigálnia. Azonban ezzel éppenséggel nincs vége a kötelezettségeinek, mert a hirdetés végén még ez a megjegyzés van: mellékereset kívánatos. Talán száraz dajkaság és a mosogatás? ...

 Hitel.

Bankár: Sajnálom, gróf ur, de kezesek nélkül nem hitelezhetek a váltójára.

Gróf (kevélyen): Nekem nincs szükségem zsiránokra.

Bankár: Nem is mondom, méltóságos ur, de nekem van szükségem rájuk.

Kártérítés tengeri betegség miatt. Ilyen pör sem volt még sohasem. Az benne a lényeg, vajjon felelősségre vonható-e egy gőzhajózási társaság a tengeri betegség következményei miatt? Sarah Ungermann Missouriban élő hölgy bepanaszolta a hamburg-newyorki gőzhajózási társaság igazgatóságát, amiért a tengeri betegség miatt nem vehetett részt a naponként négyszer történt étkezésekben. Kártérítést kér ötezer dollárt. A társaság hajlandó a kiegyezésre, nehogy ha elvesztené a pört, olyan precedens álljon elő, amely miatt máskor is nagy veszteségei lehetnek.

 Óhaj.

— Üdvözlöm, Kárász ur, hallom, hogy apává lett.

— Köszönöm, méltóságos ur, de jobb szerettem volna számtisztte lenni.

Az amerikai sajtó. A század elején mindössze kétszáz újság jelent meg az amerikai Egyesült Államokban, ma több mint huszezer a lapok száma, tehát minden háromezeröttszáz embernek külön lapja van. 1800-ban a nyomdai technika is oly fejletlen volt még, hogy a nagy nyomdák naponként négyszáz példánynál nem tudtak többet produkálni. Csak a század delén 1847-ben, a gyorsajtó feltalálásakor állott be nagyobb lendület. A század első harmadában az amerikai lapok nem közöltek se politikai, se törvényszéki híreket, se tárczát, se színházi krónikát, csak kereskedelmi jelentéseket és az európai utasok névsorát. Lassan-lassan politikai cikkek is láttak napvilágot, majd a londoni lapokból átvett nap hírek, amelyek azonban természetesen négy-hathetes újdonságok voltak. A New York Herald volt az első újság, amely az amerikai színezetű riportokat és reklámokat művelni kezdte. Megszületett a humbug és az amerikai újságsajtó 1880-ban már huszezer példányt nyomtatott óránként. Akkor szervekedtek az első táviró-ügynökségek, reklámirodák, amelyek közül néhány nagyon föllendült. Ma kilenczvenhatezer példányt produkálnak óránként, a gép maga vágja és össze is hajtogatja az újságot. Az újabban használatos szedőgép a munkások számát kilenczven százalékkal megapasztja.

NAPIREND.

Április 13. Péntek. Róm. kath. naptár: Nagypéntek. — Protestáns naptár: Nagypéntek. — Görög-keleti naptár (márczius 31.): Hipác. — A nap két 5 óra — perczkor, nyugszik 6 óra 29 perczkor. — A hold két 5 óra 15 perczkor, nyugszik 3 óra 55 perczkor.

Időjárás. Légnymás reggel 7 órakor 763.5 milliméter, délután 2 órakor 761.1 milliméter. — Hőmérsék reggel 7 órakor 9° + 9.2° , délután 2 órakor 9° + 16.7° . — Szél iránya és ereje reggel 7 órakor DK. 1, délután 2 órakor DN. 4. — Felhőzet reggel 7 órakor borult, délután 2 órakor felborult. — Csapadék az utóbbi 24 órában 0 mm.

Időjárás. A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Változó felhőzet, hőemelkedés.

Szabadságharcsi emléktárgyak országos múzeuma (színház-épület, I-ső emelet) nyitva van mindennap délelőtt 8 órától délután 6 óráig. Belépti-díj: Hétköznapokon 40 fillér, vasárnap 20 fillér.

Kölcsey-könyvtár. Nyitva van hétfőn délután 4-5, pénteken délután 4-5 és szombaton délelőtt 11-12 óráig. Helyiség: Ereklje-múzeum helyisége melletti ülésterem.

Április 16. A pankotai jótékony nőegylet műkedvelői előadása (Fehér Kereszt). — Az aradi Chewra Kadischa közgyűlése délelőtt 10 órakor.

Április 23. A gazdasági bank rendkívüli közgyűlése délután 6 órakor. — A nagy-buttyini iparosifjuság táncvigalma (Korona-vendéglő).

Április 30. Aradmegye évnegyedes közgyűlése délelőtt 9 órakor.

Május 2. Kőrallatorvosválasztás Csermőn.

Május 20. Az aradi és csanádi egyesült vasutak közgyűlése délelőtt 11 órakor.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— Fizetésektelenségek. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetésektelenségeket jelenti: Münz Dávid, *Diakovár*. — Heinrich Netti, *Bregi*. — Weismann Sámuel, *Tisza-Füred*. — Handler Zsigmond, *Miskolcz*. — Stern Zsigmond, *Pozsony*.

S z e s z ü z l e t.

— Április 12. —

Ma! jegyzéseink: Készárú nagyban nyers szesz 111 korona, kicsinyben 113 korona, finomított szesz nagyban 114 korona, kicsinyben 116 korona hordó nélkül per 100 liter 70/0 beleértve 70 korona fogyasztási adót Száritott moslák 11 korona métermázsánként.

Budapest-kőbányai sertéskeresk. csarnok.

— Április 12. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felüli sulyban 98—100.— fillig. Öreg közép páronként 300—400 kilogrammon sulyban — fillig. Fialat nehéz páronként 320 kilogrammon felüli sulyban 107—108.— fillig. Fialat közép páronként 251—320 kilogrammon sulyban 105—106.— fillig. Fialat könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő sulyban 104—105.— fillig. Magyar szedett: Nehéz páronként 280 kilogrammon felüli sulyban — fillig. Közép páronként 240—280 kilogrammon felüli sulyban — fillig. Könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban 104—105 fillig.

Romániai: Nehéz páronként 320 kilogrammon felüli sulyban — fillig. Közép páronként 250—320 kilogrammon felüli sulyban — fillig. Könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő sulyban — fillig. Romániai eredeti (Stachi) Nehéz páronként 240 kilogrammon felüli sulyban — fillig. Könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban — fillig.

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felüli sulyban 105.—106.— fillig. Közép páronként 240—260 kilogrammon sulyban 104.—105.— fillig. Könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban 103.—104.— fillig.

Megjegyzés: A fent jegyzett árak suly szerint és pedig a szokásszerű levonások mellett, egy kilogramm sulyra fillerekben értendők. — Szokásszerűleg a hízott sertések teljes (brutto) sulyából az életre páronként 45 kilogramm vonandó le. A sertések vételárából a vevő javára 4/0 vonandó le. A sertések osztályozásánál azok teljes (élő) sulya vétetik irányadóknak.

Sertéslétszám: Április hó 9-én volt készlet 33403 darab, április hó 10-én főlhajtatott — 300 darab, április hó 10-én elszállított — 36 darab, április hó 11-én maradt készletben 33667 darab. Üzlet: Kellemesebb.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru és értéktőzsdén.

Budapest, 1900. április 12.

Magyar aranyjáradék 4/0	97.—
Magyar koronajáradék 4/0	93.65
Magyar arany 4 1/2 0/0	101.—
Magyar ezüst 4 1/2 0/0	99.75
Magyar keleti vasut	99.50
Magyar földtehermentesítési kötvény	92.75
Magyar itálmegváltási kötvény	98.10
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	94.—
Magyar nyereményorszjegy kölcsön	165.—
Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön	139.50
Osztrák papírjáradék	99.—
Osztrák járadék ezüst	98.90
Osztrák járadék arany	98.50
Koronajáradék	99.20
1860-iki államsorsjegyek	136.—
Osztrák-magyar bankrészvény	1780.—
Magyar hitelbank részvény	732.—
Osztrák hitelintézet részvény	733.50
Osztrák-magyar államvasut	640.—
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.27
Német birodalmi márka	118.30
London	242.65
Páris	96.35

Budapesti áru és értéktőzsde.

Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, április 12.

Délelőttőzsde. A buzakinátiat kielégítő, vételkedv mérsékelt. Nyugodt irányzat mellett 22,000 métermázsza került forgalomba, 5 fillérig olcsóbb árakon. Egyéb gabonaművek közül rozs szilárd, tengeri jól meghatározott, árpa forgalom nélkül, zab nyugodt, a többi változatlan. Időjárás szép.

Zárul 12 órakor:

Buza áprilisra	7.79— 7.80
Buza májusra	7.82— 7.83
Buza októberre	7.93— 7.94
Rozs áprilisra	6.74— 6.75
Rozs októberre	6.85— 6.86
Zab áprilisra	5.17— 5.18
Zab októberre	5.45— 5.46
Tengeri májusra	5.38— 5.39
Tengeri júliusra	5.50— 5.51
Repce augusztusra	12.90—13.—

Zárul 4 órakor:

Buza áprilisra	7.76— 7.77
Buza májusra	7.80— 7.81
Buza októberre	7.91— 7.92
Rozs áprilisra	6.80— 7.—
Rozs októberre	6.86— 6.87
Zab áprilisra	5.14— 5.16
Zab októberre	5.43— 5.44
Tengeri májusra	5.41— 5.42
Tengeri júliusra	5.54— 5.55
Repce augusztusra	12.80—12.90

Zárul 4 órakor

korona

Osztrák hitelrészvény	732.40
Magyar hitelrészvény	732.—
Leszámlolóbank részvény	493.50
Rima-Murányi vasmű részvény	624.—
Osztrák-magyar államvasuti részvény	639.—
Közúti vasut	656.50
Városi villamos vasut részvény	336.—

CSARNOK.**Behunyó szemmel.**

— Orosz novella. —

Írta: Szilucevszkij K.

[1]

I.

Vadregényes egy hely az, a hol a Ponaj folyócska a tengerbe ömlik, hárha ott van, Ponajszkaje falu is két fatemplomával és vagy kétszáz lakásával; leginkább halász és tengerész nép lakja ezt a helységet, melynek egyházközségéhez még vagy hat más falucska is tartozik.

Régi már ez a helység, mert szájról-szájra jár benne egy ősrégi közmondás az asszonyok ostobaságáról: „okos ember vagy te — mondja a tengerész — de még a ponajkői asszonynál is rosszabbul öltözködsz!” Ez arra mutat, hogy az ottani lakók, a kikről ez a közmondás származik, alkalmasint régi emberek, még régiebbek tán a morgondiaknál is, mert hogy ilyen bölcsességgel táplálkoznak.

A Ponajnak másik nevezetessége megint egy ilyen szállóige féle. „itt egy hegy meg ott egy hegy, s a tetejében egy lyuk, ez a Ponaj.” Ez meg annyit tesz, hogy a Ponaj, mint a legtöbb északvidéki folyó, meredek sziklák közt ömlik a tengerbe, de ezek a sziklák ritkán vannak oly közel egymáshoz, hogy ne volna köztük egy „lyuk”, egy keskeny kis köz, melyen keresztül látni az eget. Ezért mondják, hogy a Ponaj — lyukas.

A part alacsony, egyenes és zátonyos, és a tenger homokján naponta kétszer szárazra kerülő magános szirtok és regényes alakzatú fekete kővek, mint a madárijesztők merednek a vízből az ég felé. Mikor néha — elég ritkán — forró időben úgy a vízben, mint a levegőben teljes csönd uralkodik a partvidéken s az erős párolgástól ködössé lesz a levegő s felhők borulnak az égre, nem csoda, ha az emberek ezekben a sziklákban mindenféle pofákat, szörnyetegeket és vízi szellemeket látnak — képzelnek. Szegényes és éjszaki természet, halványak a színei, de azért ott sem pihen az emberi képzelet s az igazi életen túl még egy másik életet is lát.

De bármennyire dolgozik is az emberi képzelet, a természet ott azért mégis határtalanul szegény. Nincs ottan se szántóföld, se kert; egyedül a halászat van márcziustól októberig, azontul pedig vagy menjen az ember más vidékre, vagy üljön otthon az óthónapos áthatlan sötétségben . . .

A július nagyon száraz volt és szokatlanul meleg.

Délelőtt tíz órakor az égnek meredő szirtok s a láthatatlan zátonyok közt a tenger felől a Ponaj torkolata felé iparkodott egy bárka; evezővel hajtották, mert teljes szélszél volt. A gyakorlott szem legott észrevehette, hogy a bárkát tengerészember avatott keze vezeti. Mindössze ketten ültek benne, egyik evezett, a másik kormányozott. A első éltebb, szürkülő, szakállas ember, alkalmasint odaváló volt, s még nyáron se vette le fejéről a háromszögletes sipkát; a másik, a ki a kormányon ül, egy husz-harmincz éves legény, apró bajusszal és szakállal, dőlözeg és szép, erősen emlékeztetett a városi emberekre; kék mellény és ernyős sipka volt rajta. Azt a helyet, a hol a bárka járt, nyilván mindketten igen jól ismerték.

Az evezők egyenletes csapásaival s a teljesen biztos kormányzás mellett a bárka gyorsan siklott tova a szirtok és zátonyok közt.

— No én csak azt mondom neked Nikolaj, a szívemből mondom — szölt az öreg, az, a ki evezett — verd ki a fejedből azt az Alenával való históriát! Bár apai részről gazdag, de makkacs egy teremtés az. Egyébiránt most te is gazdag vagy, az apád halála óta tán kétszer olyan gazdag, mint ő. Azt se feledd, hogy a te apád meg az ő apja közt utolsó évben nagy volt az elhidegülés, mely utóbb teljes meghasonlásra vezetett.

— S ugyan mi volt az oka? — kérdezte Nikolaj.

— Csekélység. Azon kaptak össze, hogy ki hol veti ki a hálóját. Ez a hely az enyém, mondotta az egyik. De már az az enyém, felelt a másik, és kész volt a perpatvar. És mi csoda verekedés lett belőle! Ugy összekapott a két öreg, hogy szégyent hozott az egész falura. Mikor aztán az apád meghalt és temették, Jermalaj, Alena apja nem ment el a temetésre. Otthon ült és Alenát is otthon tartotta: „Nem engedem, hogy elmenj annak a hunczut Jegornak a temetésére!” — Így azután a temetés alatt otthon ültek mind a ketten.

A bárka zátonyhoz surlódott. Az öreg az evezőket kiemelte és körülnézve megmondta Nikolajnak, hogy jobbra kell tartani. A múlt évben ugyan arra mentek, de most itt gyült össze a fővény és jobbra húzódtott a mélyvíz.

Nikolaj az utasítás szerint igazította a kormányt s a bárka ismét akadálytalanul siklott tova. Ponajszkaje falu tüzes napsugárban csillogott előttük; kék volt az ég és kék volt a víz is.

— De hát mondd csak Andrejowka, — kérdezte Nikolaj az evezőshöz fordulva, — hogy kezdődött az én apámnak halálos betegsége?

— Még az ősszel volt. Mikor bárkáival, vitorlásaival és halászaival visszatért a tengeréről, Archangellov városából, már magával hazta a betegség csirait.

— Magával hozta?

— Ugy bizony! Akkor már alig lehetett ráismerni, annyira odavolt. Borzongás és láz vitt erőt rajta: hol dideregve, hol lázban égve, mind rosszabbul lett az öreg; eleinte még fön járt, az utcán is látták, de később ágyának esett és három hónap alatt bevégezte.

— Mikor is volt ez? Januárban ugy-e?

— Olyanformán. De hát te kitől tudtad meg Péterváron? — kérdezte Andrej.

— Jefim bátyám írta meg.

— És persze ő hívott haza az örökség miatt?

— Igen, — felelt Nikolaj halkan.

A bárka lassan nekiment egy szirtnek.

— Jobb lesz ám Nikolajuska, ha te ülsz az evezőhöz, én majd a helyedre megyek.

Helyet cseréltek és gyorsan közeledtek a Ponaj torkolatához. A folyócska gyors és habzó árját tisztán fel lehetett ismerni a tenger csöndes vizében, fodros, apró hullámcskáirol.

Nyáron a partvidékek falucsái jobbára üresek, mert a férfinepség meg egy sereg fiatal ficzkó, a kik a halászat mesterségét űzik, távol vannak s csak az öregek, az asszonyok, meg a gyerekek maradnak otthon. Már jó közel jártak a szinte lakatlannak látszó parthoz, mikor Nikolaj még egy pár kérdést intézett Andrejhez.

— Nos és Aléna? Hogy van, mit csinál? Még mindig olyan szigorú, mint volt?

— Ahhoz ugyan hozzá nem lehet férni — felelt Andrej habozás nélkül.

— És senkivel . . .

— Senkivel.

— Hát olyan nebánsvirág-féle? Olyan mint volt? — Ismételte Nikolaj halkan.

— Olyan az — felelt Andrej a balkezével, intve. Ugy őrzi a szabadságát, a szépségét, büszke és hajthatatlan.

— És itt van a faluban?

— Hát ugyan hun másutt volna!

— Az apja is otthon van? Nincs a tengeren?

— Otthon ül az is, megöregedett.

Rövid hallgatás következett, melyet egész váratlanul Andrej szakított félbe:

— A mint majd megérkezünk Nikolaj, én majd átküldöm a kislányomat, a grafénát, hogy értesítse Alenát a jöttödről. Jó lesz?

— Fölséges! Majd megtudja ugyanis! — felelt Nikolaj.

A bárka két magas szirt között megállt, partron néhány gyerkőc futkosott és alig tíz perc múlva egész Ponajszkaje tudta, hogy Nikolaj ott van.

Partra lépve, Nikolaj keresztet vetett magára, érezte, hogy most fog eldőlni a sorsa; de hogyan és miképpen azt még hozzávetőleg tudta elképzelni!

(Folytatása következik.)

IDEGENEK ARADON.

— Április 12. —

Fehér Kereszt szálloda. Beyer Henrik utazó Budapest. — Munk Gyula utazó Bécs. — Rosenfeld Mór utazó Budapest. — Weisz Ede utazó Budapest. — Fleischer Sándor utazó Budapest. — Schwarz Soma utazó Budapest. — Nagy Sándor hadbíró Szeged. — Kratosincz Jenő utazó Bécs. — Beinhaker József utazó Bécs. — Rona Bernát utazó Budapest. — Szilágyi László utazó Budapest. — Brinn Sándor utazó Budapest. — Sperling Simon utazó Bécs. — Beiler Hugó ékszerész Bécs. — Dr. Klein Jenő orvos Budapest. — Fischer Sámuelné birtokos Murád. — Danielis Károly tisztviselő Szent. — Jáger Ferenc és lánya birtokos Mirczifalva.

Vass szálloda. Kratzer Heinrich utazó Olmütz. — Strasman Enest utazó Barmen. — Hirsch Dezső utazó Bécs. — Diemer Ernő távirtda építész Nagyvárad. — Klein Herman utazó Temesvár. — Krämer Adorján utazó Bécs. — Feld Izidor utazó Temesvár. — Petrucz János jegyző Seprös. — Kohn József kereskedő Berzova. — Popovics János lakos Barakony.

Központi szálloda. Richter Ferenc oltvány kereskedő Montpellier. — Vertán Jenő felügyelő Mened. — Koszits Pál gazd. intéző M.-hegyes. — Thaly József gazd. segéd M.-hegyes. — Wolfram József hivatalnok Diószeg. — Klein Lajos hivatalnok Hatvan. — Klinger Albert vállalkozó Szeged. — Petrovits Aurél ügyvéd Nagylak. — Deutsch József utazó Budafok. — Lamberger József borkereskedő Bécs. — Klein Mórth borkereskedő Budapest. — Neumann Bertalan, kereskedő Zágráb.

Vasuti közlekedés.

— Érvényes 1899. évi október hó 1-től. —

ARADRÓL

Budapest felé indul:	
Nagyváradra reggel	5.10
Gyorsvonat reggel	8.18
Személyvonat d. e.	11.20
Szm. sz. tv. délután	3.58
Gyorsvonat délután	4.21
Személyvonat este	9.35

ARADRA

Budapest felől érkezik:	
Személyvonat reggel	6.05
Szm. sz. tv. reggel	9.10
Gyorsvonat délelőtt	11.51
Személyvonat d. u.	3.55
Gyorsvonat este	7.11
Szm. Szolnokról este	8.48

Erdély felé:

Személyvonat reggel	6.35
Gyorsvonat délután	12.11
Soborsinig délután	2.04
Személyvonat d. u.	4.30

Temesvár felé:

Személyvonat reggel	6.20
Személyvonat d. e.	11.56
Vegyesvonat délután	5.—

Szeged felé:

Személyvonat reggel	7.15
Vegyesvonat délután	4.16

Brád felé:

Személyvonat reggel	6.25
Vegyesvonat d. u.	12.06
Borosbesesig szv. du.	5.20

Erdély felől:

Soborsinról reggel	6.59
Személyvonat d. e.	10.50
Radnáról délután	2.36
Gyorsvonat délután	4.06
Személyvonat este	8.57

Temesvár felől:

Vegyesvonat d. e.	10.43
Személyvonat d. u.	3.44
Személyvonat éjjel	10.55

Szeged felől:

Személyvonat reggel	8.46
Vegyesvonat este	7.49

Brád felől:

Borosbeséről szv. reg	8.03
Vegyesvonat d. e.	11.—
Személyvonat este	7.—

Meghívás

az aradi és csanádi egyesült vasutak részvénytársaság

XIX. rendes közgyűlésére,

mely Aradon, a részvénytársaság saját házában levő igazgatósági helyiségben 1900. év május hó 20-án d. e. II óraker fog megtartatni.

Napirend:

1. Az igazgatóság jelentése az 1899. év üzletéről.
2. A felügyelő-bizottság jelentése.
3. Az 1899. évre vonatkozó üzleti zárszámadások és mérleg előterjesztése, valamint a mérleg megállapítása, a tiszta nyereség hovatartozása és az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása tárgyában határozathozatal.
4. Az alapszabályok 40. §-a értelmében kilépő három igazgatósági tag helyeinek választás utáni betöltése.
5. A felügyelő-bizottság tagjainak választása.

Megjegyzés: Minden részvény egy szavazatra jogosít; a részvények le nem járt szelvényeikkel együtt 14 nappal a közgyűlés előtt Aradon: a társaság főpénztáránál; Budapesten: a „Magyar Agrár és Járadék bank-nál; Bécsben Schoeller & Comp uraknál; Berlinben: a „Breslauer Discontó, bank-nál és „Born és Busse“ uraknál, M/m. Frankfurtban „V. Erlanger & Söhne“ uraknál leteendő, hol azokról megfelelő elismervények adatnak.

Arad, 1900. év április hó 11-én.

Az aradi és csanádi egyesült vasutak részvénytársaság igazgatósága.

1402

Magy. kir. államv. üzletv. Zágráb.

9042/III. 900.

Pályázati hirdetés.

A m. kir. államvasutak Fiume állomásán 2 tűzorségi felvigyázói és 8 tűzóri állás töltendő be.

A tűzorségi felvigyázói állások 900 korona, a tűzóri állások évi 500 korona fizetés, a szabályszerű lakás pénz. a Fiume részére jelenleg megállapított drágasági pótlék és szolgálati ruházat élvezetével vannak egybekötve.

Felhívtnak mindazok, a kik ez állásokra pályázni óhajtanak, hogy pályázati kérvényeiket kellő okmányokkal felszerelve a Zágrábi igazgatósághoz legkésőbb f. évi április hó 15-ig nyújtsák be.

Később beérkező kérvények nem vétetnek figyelembe.

A pályázók okmányokkal, tartoznak igazolni, hogy magyar honpolgárok s a magyar nyelvet tökéletesen bírják, hogy 18-ik életévüket betöltötték, de 35 évnél nem idősebbek, hogy tényleges katonai szolgálatukat kitöltötték, vagy a katonai kötelezettség alól felmentvék, hogy ép és egészséges testalkatúak, erkölcsi tekintetben fedetlen előéletűek s vagyoniilag rendezettek.

Okmányokkal igazolandó továbbá, hogy a pályázók a tűzóri teendőkből kellő jártassággal bírnak, a tűzorségi felvigyázói állásokra pályázók azonfelül a lakatos, vagy rézműves mesterségek egyikeben jártasak.

Iskolai képzettség, szempontjából a tűzorségi felvigyázóktól a középiskolák 4. osztályának megfelelő képzettség, a tűzöröktől pedig az írni olvasni tudás és a számtan elemeiben való jártasság kívánatik.

Zágráb 1900. márczius 27.

Üzletvezetéség.

(Utánnomás nem díjazatik.)

251—900. pm.

Pályázati hirdetés.

Arad sz. kir. város közönsége mértékhitelítő hivatalánál az 1700 korona évi fizetéssel és szabadlakással kapcsolatos mértékhitelítő segédi állás választás utján betöltendő lévén, azon vizsgázott mértékhitelítőket, a kik ezen állást elnyerni óhajtják, felhívom, hogy pályázati kérvényüket hozzám 1900. évi május hó 5-ig benyújtsák.

Aradon, 1900. évi ápril hó 9-én.

Salacz,

kir. tan. polgármester.

1203/1900. pm.

Pályázati hirdetés.

Arad szab. kir. város törvényhatóságánál egy 1400 korona tisztifizetéssel és lakbérilletményvel kapcsolatos rendőrségédtiszt állás betöltendő lévén, azokat, akik ezen állást elnyerni óhajtják s az 1883. évi I. t.-cz. 19. szakaszában előirt minősítéssel bírnak, felhívom, hogy pályázati kérvényüket hozzám a folyó évi április 20-ig benyújtsák.

Arad, 1900. évi április hó 4-én.

Salacz,

kir. tan., polgárm.

1081/1900. pm.

Hirdetés.

Közhirre teszem, hogy kérőknek és sertéseknek Magyarországból Horváth-Szlavonországokba és Ausztriába való bevitele tekintetében fennálló érvényes intézkedéseket tartalmazó 405. számú állategészségügyi értesítő hivatalomban az érdekeltek által megtekinthető.

Aradon, 1900. évi márczius hó 24-én.

Salacz,

királyi tanácsos polgármester.

Valódi hazai készítmény!

Az aradi czipészek termelő szövetkezete

a tavaszi idényre

a modern divatnak megfelelő, kizárólag kitűnő tyukszemmentes anyagból készült

3000 pár czipőt tart raktáron.

Dus választék férfi-, női és gyermek czipőkből.

A szövetkezet célja — a külföld silány áruit kiszorítani és a magyar ipart fejleszteni — a n. é. közönség által annál inkább érdemel pártolást, miután ezáltal nemcsak a hazafiúi kötelességének tesz eleget, hanem szükségletét is jobban és olcsóbban fedezheti a szövetkezetben,

melynek raktára a

Templom-utcza, Minorita-palota,

a leányiskolával szemben van.

Valódi hazai készítmény!

Pártoljuk a hazai ipart nemcsak szóval, hanem tettel is.

Tessék próbavásárlást tenni tyukszemmentes czipőkből.

... 1900. Tavaszi idény. 1900. ...

Legnagyobb választék bel- és külföldi szövetekben

.. Telefon 369. szám. . .

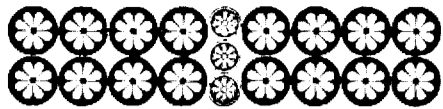

Mérték utáni megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Holtzer Józsefuri szabó, Aradon
Vörösmarthy-utca
1. szám

Divatos szabászat. kitűnő munka.

Nagy raktár: kész férfi-, fiu- és gyermek felöltőkben. Hawalock, ulster gummi köpönyeg, turista-, sport- és vadásruhák, libériák minden kivitelben. — Feltűnő olcsó árak!

Férfi-, női- és gyermek kalapok

a husvétü ünnepekre
a legnagyobb választékban s
olcsóbban mint bárhol
kaphatók

Bittenbinder Konrád

üzletében

Aradon, Deák Ferencz-utca.

(Első aradi takarékpénztár épületében.)

Ajánlja dus választéku saját készítményü nemez-kalapjait, továbbá szalmakalapokat minden színben, a legujabb divat szerint és pedig: női szalmakalapokat 1 k. 40 fillértől, gyermek szalmakalapokat 80 fillértől feljebb.

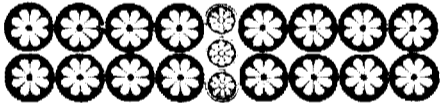
Továbbá ajánlja magát tavaszi férfi, női és gyermek kalapok tisztítására, átalakítására és festésére minden színben a legjutányosabb árak számítása mellett. Nemkülönb. női kalapok izléses díszítése is elvállaltatik.

Kész leány-gyermek kalapok jutányos áron kaphatók.

Czylinder-vasalás azonnal eszközöltetik.

Kocsis-kalapokból nagy raktár. Bor- és pálinka-szűrők mindig raktáron vannak.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek. 1401

Magy kir. államvasutak.

13312—900 sz.

Pályázati hirdetés.

Az alulírott igazgatóság a magy. kir. államvasutak részére a jövő 1901. évben szükséges vasuti talpfák szállítását biztosítani kívánván ezennel nyilvános pályázatot hirdet:

- 10,000 drb. 270 cm. hoszú I-ső rangú fenyő talpfa,
- 760,000 drb. 250 cm. hoszú I-ső rangú és
- 400,000 drb. 220 cm. hoszú II-od rangú tölgy-vagy büktalpfa szállítására.

Kedvező árak mellett a b) és c) alatt érintett talpfák szállítása három évi idő tartamra is biztosított.

A szállításra vonatkozó részletes módozatokat magába foglaló „Pályázati felhívás“ valamennyi hazai kereskedelmi és iparkamaránál, az országos iparegyesületnél, a kereskedelmi muzeum igazgatóságánál, valamint a m. kir. államvasutak üzletvezetőségénél megtekinthető és a m. kir. államvasutak anyag és leltár beszerzési (A III.) szakosztálynál (Budapest, Andrásy-út 78. sz. II. emelet 44. ajtó) kapható.

A pályázati feltételek kiegészítő részét képező általános és különleges feltételek a m. kir. államvasutak budapesti nyomtatványtáránál szerezhetők meg.

A szabályszerűen kiállított, iven-

kint egy koronás m. kir. okmány bélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve és a borítékban ezen felirattal:

„Ajánlat 13312—900. számhoz“ ellátva, legkésőbb folyó évi április hó 28-án déli 12 óráig a magyar királyi államvasutak anyag és leltár beszerzési szakosztályában átadandók, illetve posta útján oda beküldendők.

Bánatpénz gyanánt az ajánlott mennyiség értékének 5%-a készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban az ajánlatok benyújtására kitűzött határidőt megelőző nap déli 12 óráig az alulírott igazgatóság budapesti főpénztáránál leteendő.

Később benyújtott ajánlatok, valamint az olyanok melyek nem pontosan és nem részletes módozatok betartása mellett tételnek, valamint az olyanok is, a melyekre nézve az előirt bánatpénz le nem tételtek, nem vétetnek figyelembe.

Budapest, 1900. márczius hó.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága.

(Utánnomat nem díjaztatik.)

7227—1900. sz.

Hirdetés.

Közhirre teszszük, hogy a hadsereg és a m. kir. honvédség lószükségletének mozgósítás esetén való fedezése céljából a nagyméltóságú m. kir. honvédelmi miniszterium által elrendelt lóosztályozás folyó évi április hó 24. és 25-én fog az országos vásártéren megtartatni.

Az osztályozás reggel 9 órakor veszi kezdetét; április hó 24-én a belváros, Sarkad, Erzsébet és Ujtelep külvárosok lakosainak lovai, április hó 22-én pedig a Ség, Poltura és Gája külváros lakosainak lovai fognak osztályoztatni.

Felhivatnak ennél fogva az összes lótulajdonosok, miszerint lovaikat a mondott napon, időben és helyen elővezetessék.

Arad, 1900. évi április hó 7.

A városi tanács.

Betegeknek vigasz!

A Kőbányai polgári serfőző részvénytársaság

Dupla Malátasöre

Szent István védjeggyel.

Hatásos szer: **vérszegénység, idegesség, emésztési zavarok, álmatlanság és gyöngeség** ellen, továbbá ajánlva van **lábbadozóknak és szoptató nőknek.**

Ajánlják: **Dr. Ángyán, Dr. Elischer, Dr. Herczel, Dr. Kétli, Dr. Korányi, Dr. Laufenauer és Dr. Liebmann** egyetemi tanár urak.

Kapható minden fűszerkereskedésben.

Főraktár Aradon:

Reusz Mór és Testvére cégénél.

Fontos minden jó háziasszonynak!

Minták minden czikkból ingyen és bérmentve!

BRAUN N. A.

Minták minden czikkból ingyen és bérmentve!

Fontos az igen t. gazdaközönségnek.

Kizárólag

festék és fénymázak raktárai

József főherceg-ut 12. szám. ARADON. Fiók: Forray-utca 2/b. szám.

Helyi és megyei telefon 387.

Készpénzfizetéseknél 2% engedmény! olcsó árakból.

Legolcsóbb bevásárlási forrása: Csakis elsőrendű kül- és belföldi padló- és kocsifényező-mázaknak, ecsetek, bronzok, fedőlemezek, Carbolin, szines kátrány, kékkő, indiai hárs, stbnek. — Schramm Christóf-féle valódi borostyán padlófénymáz és Linoleum padlózómancz valódi „vaslovag“ jeggyel egy doboz 90 kr. BRAUN N. A.-féle (amerikai) „Villámpadlózómancz“ kizárólagos főraktára és szétküldési helye. — Ezen padozat és butor fénylakk 5 év óta van forgalomban és óriási kedveltségét annak elterjedése és keresettsége a legjobban igazolja. Főbb tulajdonságai: tükörfényessége és simasága, szagtalan és mosható, azonfelül rögtöni száradása és könnyű kezelési módja. — Mert bádogtartányokban van, felesleges festés előtt átüríteni. Szállítása veszélytelen és olcsó. — Egy teljes kilót tartalmazó doboz 90 kr. 3 színben kapható.

Vidékre díjtalan csomagolás!